

ת"פ 44939/12/18 - מדינת ישראל נגד רות שימברג, ארתור פטחוב, לריסה גופשטיין, ילנה לבינסקי, דורית עשור, שלומית אור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 44939-12-18 מדינת ישראל נ' שמיט ואח'

בפני כבוד השופט מרדכי לוי

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י עוה"ד טל פרג'ון, אלעד אשכנזי וליאור אחרק, המחלקה
הכלכלית בפרקליטות המדינה

נגד

הנאשמים

רות שימברג

ע"י בא-כוחה עו"ד גיל דחוח

ארתור פטחוב

ע"י בא-כוחו עו"ד אייל בסרגליק

לריסה גופשטיין

ע"י בא-כוחה עו"ד ציון אמיר

ילנה לבינסקי

ע"י באת-כוחה עו"ד ליה פלוס

דורית עשור

ע"י בא-כוחה עו"ד יוגב נרקיס

שלומית אור

ע"י בא-כוחה עו"ד אלון פורת

גזר דין

פתח דבר

1. ביום 19.12.18 הוגש כתב אישום נגד שבעה נאשמים (שש נאשמות ונאשם), עובדים ומנהלים בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות (להלן: "שירות המזון"), בגין קבלה של טובות הנאה מיבואנים ומיועצי מזון, כפי שיפורט להלן.

בעקבות הליך גישור הגיעו המאשימה ונאשמים 2-7 (להלן: "הנאשמים") להסדרי טיעון, שבמסגרתם הם הודו בעובדות המפורטות בכתבי האישום המתוקנים, אולם לא היו הסכמות לעניין רכיבי העונש, למעט הסכמה דיונית מסוימת בעניינה של נאשמת 7 - שהורשעה על פי הודאתה אך בשתי עבירות של הפרת אמונים ושלגביה הוסכם כי "המאשימה מתחייבת שלא לעתור להשתת עונש מאסר שירוצה מאחורי סורג ובריאח... במקביל, הנאשמת מתחייבת שלא לטעון לאי הרשעתה".

ביתר פירוט, הנאשמים הורשעו, על פי הודאתם בעובדות שבכתבי האישום המתוקנים, במסגרת הסדרי הטיעון, בעבירות הבאות:

נאשמת 2, רות שימברג, הורשעה בעבירה של **לקיחת שוחד**, לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**") ובשלוש עבירות של הפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק.

נאשם 3, ארתור פטחוב, הורשע בעבירה של **לקיחת שוחד**; **בעבירה של תיווך לשוחד**, לפי סעיף 295(א) לחוק העונשין; ובשלוש עבירות של הפרת אמונים.

נאשמת 4, לריסה גופשטיין, הורשעה בעבירה של **לקיחת שוחד** ובארבע עבירות של הפרת אמונים.

נאשמת 5, ילנה לבינסקי, הורשעה בעבירה של **לקיחת שוחד** ובשתי עבירות של הפרת אמונים.

נאשמת 6, דורית עשור, הורשעה בעבירה של **לקיחת שוחד** ובשתי עבירות של הפרת אמונים.

נאשמת 7, שלומית אור, הורשעה, כאמור, אך בשתי עבירות של הפרת אמונים.

2. להשלמת התמונה יצוין כי לאחרונה, לאחר שנשמעו מספר דיוני הוכחות בעניינה של **נאשמת 1**, שבמהלכם העיד עד המדינה תמיר סיטי, שהיה יבואן של תוספי מזון לספורטאים (להלן: "**סיטי**"), הגיעו הצדדים להסדר טיעון גם בעניינה של נאשמת 1, על פיו הודתה בעובדות של כתב אישום מתוקן והורשעה אף היא, על פי הודאתה, בעבירות של לקיחת שוחד ושל הפרת אמונים (וכן של השמטת הכנסה); אלא שהטענות לעונש בעניינה נדחו ליום 9.3.21, לצורך קבלת תסקיר שירות המבחן.

עיקרי כתבי האישום המתוקנים

3. **נסיבות ביצוען של העבירות** על ידי הנאשמים פורטו בכתבי האישום המתוקנים, שהוגשו באופן **נפרד** ביחס לכל אחד מהנאשמים, ולהלן אציין את עיקריהן.

בחלק הכללי של כתבי האישום המתוקנים צוין כי שירות המזון הוא גוף במשרד הבריאות המשמש כסמכות עליונה לקביעת הנחיות לכל יבואני המזון, בעלי עסקי המזון, היצרנים והצרכנים במדינת ישראל. בין היתר, שירות המזון מפקד על פיקוח על מזון המיוצר בישראל והמיובא אליה.

עוד צוין כי חוק ההגנה על בריאות הציבור (מזון), תשע"ו-2015 (להלן: "**חוק המזון**") נועד להסדיר את אחריותם של יצרני מזון ושל יבואני מזון ואת הפיקוח על ייצור המזון וייבואו, וכי המבקש לייבא מזון לישראל נדרש להצטייד באישורים שונים מטעם שירות המזון. כמו כן, קיימים הסדרים מחמירים לייבוא למזון שהוכרז כ"מזון רגיש". בין היתר, לצורך ייבוא מזון רגיש נדרשים אישורי ייבוא מקדים ומבוצעות בדיקות ניירת ודגימות מעבדה בתדירות גבוהה מזו של ייבוא מזון רגיל (להלן: "**אישורי הייבוא**"). בקשות לאישור ייבוא מקדים מוגשות למהנדסי המזון במחלקת הייבוא, אשר אחראים על ביצוע מספר בדיקות מקצועיות, שתכליתן להבטיח כי מזון רגיש המיובא לישראל אינו מסכן את הציבור.

למהנדסי המזון במחלקת הייבוא ניתן שיקול דעת רחב בקביעת העיתוי והכמות של הבדיקות ובדרישות הניירת הנלוות לכל אישור ייבוא.

כמו כן, חוק המזון קובע כי שחרור מזון מנמל טעון תעודת שחרור. בקשות לשחרור מזון מוגשות למפקחי המזון בתחנת ההסגר, אשר בוחנים את הבקשות, ובכלל זה את קיומו של אישור ייבוא, ומחליטים על מתן תעודת שחרור, על סירוב או על דרישה להשלמת פרטים, דגימות ואישורים שונים.

מתוקף עבודתם, עבדו הנאשמים מול יבואנים, עמילי מכס ויועצי מזון שייצגו יבואנים שביקשו לקבל אישורי ייבוא

למזון.

יצוין כי החקירה הגלויה נפתחה לגבי כל הנאשמים בחודשים **ספטמבר-אוקטובר 2017** (להלן: "**סוף התקופה הרלוונטית**"), אם כי לא בתאריכים זהים.

4. **בכתב האישום המתוקן בעניינה של נאשמת 2** צוין כי הנאשמת עבדה בשירות המזון משנת 2000, וכי בשנת 2010 היא מונתה **למנהלת מחלקת ייבוא**. במסגרת תפקידה היא שימשה סמכות מקצועית עליונה על מהנדסי המזון, אך היתה כפופה לסמכות המקצועית והניהולית של מנהל שירות המזון; כמו כן, היא היתה אחראית על הטיפול בבקשות חריגות.

בעניינה של נאשמת 2 הוגש לבית המשפט גם מסמך שכותרתו "**פרטים מוסכמים**", הנוגע לסמכויותיה של הנאשמת במסגרת תפקידה, שבו צוין, בין היתר, כי חלוקת העבודה בין מהנדסי המזון היתה בסמכותה של הנאשמת, כי הנאשמת יכלה לבצע תיעוד של המשימות המקצועיות בין מהנדסי המזון וכי היא יכלה לאשר או לבטל כל החלטה של מהנדס מזון הכפוף לה. כמו כן צוין שמערכות היחסים שבמסגרתן קיבלו עובדי שירות המזון טובות הנאה מיבואנים ומיועצי מזון החלה עוד בתקופה שבה טרם נתמנתה הנאשמת למנהלת מחלקת ייבוא, בעת היותה מהנדסת מזון מהשורה. כמו כן, צוין כי הנאשמת נטולת סמכות בתחום המשמעותי, נטולת סמכות להטיל על עובדי המחלקה משימות נוספת וכן שמבחינה אדמיניסטרטיבית מזכירות המחלקה אינן כפופות לנאשמת.

על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, **הורשעה נאשמת 2 בעבירות כמפורט להלן:**

לקיחת שוחד מיועץ המזון משה טוקר (להלן: "**טוקר**") - לקיחת **טובות הנאה בשווי כולל של כ-10,000 ₪**, בעד פעולה הקשורה בתפקידה כעובדת ציבור, על מנת להטותה למשוא פנים לטוקר וללקוחותיו, באופן הבא: הנאשמת הכירה את טוקר, עובד לשעבר בשירות המזון, ורקמה איתו יחסי ידידות הכוללים השתתפות הדדית באירועים משפחתיים וימי הולדת, במסגרת עבודתה. בין השנים 2010-2017 ("**התקופה הרלוונטית**") היא לקחה ממנו מעטפות ובהן סכומי כסף משתנים במזומן, פעמיים בשנה, סמוך לחגי ישראל, לרבות סך של 1,000 ₪ בחודש ספטמבר 2017 סמוך לאחר פתיחת החקירה הגלויה. כמו כן, היא לקחה מטוקר בהזדמנויות שונות מוצרי מזון וצריכה שונים, בין היתר צלחות ומגבות.

הפרת אמונים בקשר ליועץ המזון רפי ניניו (להלן: "**ניניו**") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **טובות הנאה בשווי כולל של כ-4,000 ₪** שקיבלה מניניו במקביל לטיפול בבקשות ייבוא חריגות של לקוחותיו של ניניו: בתקופה הרלוונטית רקמה הנאשמת עם ניניו יחסי ידידות הכוללים השתתפות הדדית באירועים משפחתיים וימי הולדת, במסגרת עבודתה. בין השנים 2007-2017 קיבלה הנאשמת מניניו (באמצעות נאשם 3) פעם בשנה, מעטפות ובהן 300 ₪ במזומן, שהוגדרו על ידו כמתנה לחג. כמו כן, היא קיבלה מניניו מוצרי צריכה ומזון שונים, לרבות מעבד מזון בשווי כ-400 ₪ בחודש ספטמבר 2017, סמוך לאחר פתיחת החקירה הגלויה.

הפרת אמונים בקשר לרות שם טוב (להלן: "**שם טוב**") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **טובות הנאה בערך כולל של אלפי שקלים**, שקיבלה משם טוב, שהיתה מנהלת חשבונות בחברה העוסקת בייבוא שבעלות בנה של שם טוב, במקביל לטיפול של מחלקת הייבוא בבקשות אישור הייבוא של שם טוב: הנאשמת רקמה יחסי ידידות עם שם טוב, במסגרת עבודתה. במהלך השנים 2014 עד סוף התקופה הרלוונטית, בחגי ישראל, קיבלה הנאשמת משם טוב (בחלק מהמקרים - באמצעות נאשם 3) סלסלות מתנה שבהן כרטיסי מתנה טעונים בסך 500 ₪, ובהזדמנויות שונות קיבלה גם מוצרי מזון וצריכה שונים, בין היתר מגבות וקרמים שונים.

הפרת אמונים בקשר ליבואן המזון אברהם קריספל (להלן: "קריספל") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח קבלת טובת הנאה בדמות שובר חופשה בבית מלון שעבורו שילם קריספל 2,000 ₪, במקביל לטיפול של מחלקת הייבוא בבקשות אישור הייבוא של קריספל. קריספל נתן לנאשמת את השובר (באמצעות נאשם 3) במהלך השנים 2008-2010, במועד שאיננו ידוע. עם זאת, "במקרים בהם סברה הנאשמת כי קריספל פעל שלא כדין נקטה נגדו בצעדים מנהליים".

5. **בכתב האישום המתוקן בעניינו של נאשם 3** צוין כי החל משנת 1998 עבד הנאשם בשירות המזון, במחלקת ייבוא, **כמהנדס מזון**, וכי תחום אחריותו בתקופה הרלוונטית היה להעניק אישורי ייבוא, בין היתר, למוצרים המוגדרים כמזון רגיש.

על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, **הורשע נאשם 3 בעבירות כמפורט להלן:**

לקיחת שוחד מנינו - הנאשם הכיר את נינו החל משנת 2002 ובמרוצת השנים ובמקביל לטיפולו השוטף של הנאשם בבקשות אישורי ייבוא שהגיש נינו בשם לקוחותיו, התפתחו יחסי ידידות בין הנאשם לנינו והם נהגו להיפגש בהזדמנויות שונות. בין היתר, הם בילו יחדיו, בצירוף בני משפחה נוספים או בלעדיהם, במסעדות, הצגות וטיולים בחו"ל.

החל משנת 2007 ועד סוף התקופה הרלוונטית לקח הנאשם מנינו טובות הנאה באופן הבא: **סכומי כסף במזומן בסכום כולל של כ-60,000 ₪; הלוואות בתנאים מיטיבים שהוחזרו**, בסך 4,000 ₪ ובסך 10,000 ₪, בנסיבות של אירועים משפחתיים; **וטובות הנאה נוספות** בדמות בילויים משותפים על חשבונם של נינו וכן מוצרי מזון וצריכה שונים; **וזאת**, בעד פעולות הקשורות בתפקידו כעובד ציבור, על מנת להטותו למשוא פנים לנינו וללקוחותיו.

כמו כן, הנאשם ביקש שלוש טובות הנאה שונות מנינו אשר נינו **לא** נענה להן, לרבות הלוואה על סך 100 אלף ₪ לשם רכישת דירה.

בתמורה לשוחד ביקש נינו מהנאשם בקשות שונות שנועדו לקדם את אישורי הייבוא של לקוחותיו של נינו. **הנאשם ניצל את שיקול הדעת אשר היה מוקנה לו מתוקף תפקידו על מנת להיענות לבקשותיו של נינו, ככל שהתאפשר:** הנאשם קיבל באופן אישי מנינו מסמכים הקשורים לעבודתו המקצועית, לרבות מסמכים המיועדים למחלקות אחרות וחסך לנינו את הצורך למוסרם למזכירות שירות המזון כמקובל; הנאשם יידע את נינו לגבי האפשרות להגיש בקשות מסוימות ולגבי סיכויי אישורן ובכך חסך לנינו זמן ועלות; הנאשם יידע את נינו באופן בלתי אמצעי ומייד על-אודות בעיות שהתגלו בבקשתו לאישור הייבוא, במקום לדחות את הבקשות ולפרט את הליקויים בהן באופן שהיה מאריך את משך הטיפול; הנאשם נהג, במספר הזדמנויות, לעשות שימוש במחשב של מזכירות שירות המזון ללא הרשאה, על מנת לקלוט בעצמו את בקשות אישור הייבוא שהגיש נינו; הנאשם נהג לקדם את הטיפול בבקשות אישור ייבוא שהגיש נינו, ביחס לבקשותיהם של יבואנים אחרים, ובכלל זה לדבר עם גורמים שונים לפי הנחיותיו של נינו ולעדכן אותו; והנאשם הורה על ביטול דגימות שנקבעו למוצרים שייבאו לקוחות של נינו.

תיווך בשוחד והפרת אמונים בקשר לקריספל - הנאשם היה בניגוד עניינים מהותי ועשה מעשה הפרת אמונים, נוכח **ההטבות** שקיבל מקריספל במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא של קריספל: הנאשם הכיר את קריספל במסגרת עבודתו ורקם עמו יחסי ידידות. לאחר שנודע לנאשם כי לקריספל יש אפשרות להזמין חבילות נופש במחיר מוזל, הוא **הזמין במספר הזדמנויות חבילות נופש במחיר מוזל** בסכומים של אלפי שקלים כל חבילה, כך שקריספל שילם באמצעות כרטיס האשראי שלו ולימים **השיב** הנאשם לקריספל את הכסף במזומן. **באחת**

הפעמים לא השיב הנאשם לקריספל את עלות חבילת הנופש בסך 2,500 ₪.

כמו כן, בחודש אפריל 2017 פנה הנאשם לקריספל וביקש ממנו שיעסיק את בתו כעובדת במעדנייה שבבעלותו של קריספל, וקריספל מילא אחר בקשתו זו של הנאשם.

נוסף על כך, הנאשם תיווך בשוחד בכך שקיבל טובת הנאה מקריספל על מנת לתת שוחד לנאשמת 2 והעביר לידי נאשמת 2 שובר לבית מלון (בסך כ-2,000 ₪) שקיבל מקריספל.

הפרת אמונים בקשר לטוקר - הנאשם היה בניגוד עניינים מהותי ועשה מעשה הפרת אמונים, נוכח **כספים ומתנות בערך כולל של אלפי שקלים** שקיבל מטוקר במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא של טוקר: הנאשם הכיר את טוקר במסגרת עבודתו ורקם עמו יחסי ידידות. עם השנים התהדקו היחסים והם נהגו להיפגש מספר פעמים באופן פרטי. החל משנת 2015 ועד סוף התקופה הרלוונטית הם נפגשו מידי שלושה חודשים לערך. במהלך פגישותיהם, בהזדמנויות שונות, קיבל הנאשם מטוקר סכומי כסף משתנים במזומן, בהיקף מאות שקלים בכל מפגש. נוסף על כך, קיבל הנאשם מטוקר מתנות שונות. כך, סמוך לחגי ישראל, הוא קיבל כרטיסי מתנה טעונים במאות שקלים ומוצרי צריכה שונים.

הפרת אמונים בקשר ליבואן המזון גיל גבע (להלן: "גבע") - הנאשם היה בניגוד עניינים מהותי ועשה מעשה הפרת אמונים, נוכח **ההטבות שערכן הסתכם בכאלפי שקלים** שקיבל מגבע במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא של גבע: במהלך השנים 2007-2010, סמוך לחגים, קיבל הנאשם מגבע כרטיסי מתנה טעונים בסכומי כסף שבין 100-200 ₪ וכן מוצרי מזון וצריכה שונים - בין היתר, מארזי שוקולד, בקבוקי יין וסלסלות שי.

6. **בכתב האישום המתוקן בעניינה של נאשמת 4** צוין כי החל משנת 1997 היא עבדה בשירות המזון, במחלקת ייבוא, **כמהנדסת מזון**. במסגרת תפקידה עסקה הנאשמת במתן אישורי ייבוא מזון, בין היתר לגלילות ולממתקים ללא סוכר וללא גלוטן. כמו כן, הייתה הנאשמת חברה במספר ועדות בין-משרדיות בתחום המזון.

על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, **הורשעה נאשמת 4 בעבירות כמפורט להלן:**

לקיחת שוחד מטוקר - בשנת 2003 או בסמוך לכך **סיכמו הנאשמת וטוקר כי הוא ישלם לה סך של 200 ₪ עבור כל 5 תיקים שבהם היא תנפק אישורי ייבוא של לקוחותיו**. כמו כן, ביקש טוקר להסתייע בנאשמת ככל שיהיו בעיות בבקשות שיגיש. בהמשך לכך, נהג טוקר לעטוף את הכספים בנייר טואלט, להגיע למשרדה של הנאשמת ולהניח את הכספים על שולחנה, בפניה. בפעמים שבהן הנאשמת לא נכחה במשרד, נהג טוקר להשאיר את הכספים במגירת שולחן העבודה של הנאשמת. נוסף על האמור, לקחה הנאשמת מטוקר, בסמיכות לחגי ישראל, כרטיסי מתנה טעונים בסכום של כ-250 ₪. הנאשמת לקחה מטוקר **טובות הנאה שערכן הכולל בין השנים 2007-2017 הסתכם בכ-20,000 ₪. כל זאת, בעד פעולה הקשורה בתפקידה כעובדת ציבור, על מנת להטותה למשוא פנים לטוקר וללקוחותיו**.

בתמורה לשוחד תיעדפה הנאשמת את בקשותיו של טוקר - את מתן האישורים ללקוחותיו.

הפרת אמונים בקשר לגיורא דביר (להלן: "דביר") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **טובות הנאה בערך כולל של כ-4,000 ₪** שקיבלה מיבואן המזון דביר, במקביל לטיפול בבקשות הייבוא שהגיש יועץ המזון יורם מלבסקי (להלן: "מלבסקי") בשם דביר, ובכך **שהעניקה להן עדיפות ככל שהתאפשר**: החל משנת 2014 ועד סוף התקופה הרלוונטית, פעמיים בשנה סמוך לחגים, נתן דביר למלבסקי כרטיסי מתנה טעונים בסך 250 ₪ על מנת שימסור אותם לנאשמת. מלבסקי עשה זאת והנאשמת קיבלה את כרטיסי המתנה בשש הזדמנויות. כמו כן, בשנת 2015 במשך כשלושה חודשים טופלה הנאשמת על ידי דביר

בקליניקה שלו ובביתה, בטיפולים שעלותם הסתכמה בכ-3,000 ₪.

הפרת אמונים בקשר לחיים שלום (להלן: "**שלום**") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **טובות הנאה שערכן כאלפי שקלים**, שקיבלה מדביר במקביל לטיפול בבקשות הייבוא של שלום, מנהל מחלקת ייבוא בחברת "מרשל מוצרי טבע בע"מ", **והעניקה להן עדיפות ככל שהתאפשר**: החל משנת 2013 ועד סוף התקופה הרלוונטית, סמוך לחגי ישראל, נתן שלום למלבסקי כרטיסי מתנה בסך 300 ₪ על מנת שיעבירם לידי הנאשמת. מלבסקי עשה זאת והנאשמת קיבלה את כרטיסי המתנה.

הפרת אמונים בקשר לדניס מזנשטיין (להלן: "**מזנשטיין**") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **העסקת בתה על ידי מזנשטיין** במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא של מזנשטיין: עד שנת 2011 היה מזנשטיין שותף בחברת הייבוא "מאנג טריידינג בע"מ", ולאחר שנסגרה בסוף שנת 2011, הועסק מזנשטיין כשכיר בחברת "בלפרוסט בע"מ" בתפקידי ניהול שונים, לרבות גיוס עובדים והדרכתם וטיפול באישורי הייבוא. בשנת 2011 פנתה הנאשמת למזנשטיין ולשותפו בבקשה כי יעסיקו את בתה, והשניים נעתרו לבקשתה. בתה של הנאשמת הועסקה כמנהלת חשבונות וכמי שאמונה על הכנת הטפסים לשם קבלת אישורי הייבוא והיא נהגה להתייעץ תכופות עם אמה, הנאשמת, ולהיעזר בה מקצועית. מזנשטיין היה מנהלה הישיר של הבת והיא השתכרה כ- 10,000-7000 ₪ ברוטו לחודש.

בחלק מהמקרים הייתה הנאשמת זו שטיפלה ואישרה את בקשות אישור הייבוא שהגיש מזנשטיין. בין היתר אפשרה הנאשמת למזנשטיין ליצור עמה קשר באופן בלתי אמצעי ולא בשעות העבודה המקובלות, לרבות מפגשים בביתה, כאשר נזקק מזנשטיין לעזרה מקצועית ולסיוע בזירוז מתן האישורים של בקשותיו.

הפרת אמונים בקשר ליועץ המזון אלכסנדר קריינס (להלן: "**קריינס**") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **מערכת יחסים אישית ואינטימית** שבה הייתה מצויה עם קריינס החל מחודש מאי 2017 ועד סוף התקופה הרלוונטית, לרבות **יציאה משותפת לנופש בבולגריה על חשבונם של קריינס**, במקביל ליועץ ולטיפול בבקשות אישור הייבוא של לקוחותיו. במקביל למערכת היחסים ביניהם, נהגה הנאשמת לייעץ ולהנחות את קריינס כיצד להגיש בקשות לאישור ייבוא לרשות המזון עבור לקוחותיו. במסגרת זו נהג קריינס להגיע לביתה של הנאשמת, לאחר שעות העבודה המקובלות, עם מסמכי הבקשות, ולעבור עליהן יחד עם הנאשמת. לאחר שהוגשו הבקשות לאישור הייבוא של לקוחות קריינס, לקחה הנאשמת לטיפול את הבקשות. בתקופה שבה ניהלה מערכת יחסים עם קריינס, חתמה הנאשמת גם על אישורי ייבוא של החברות "אייס לקו" ו"אלון בראל", שלגביהן היא ייעצה לו.

7. **בכתב האישום המתוקן בעניינה של נאשמת 5**, צוין כי החל משנת 2005 עבדה הנאשמת בשירות המזון, במחלקת ייבוא, כמהנדסת מזון. במסגרת תפקידה עסקה הנאשמת, בין היתר, במתן אישורי ייבוא למזון רגיש, לרבות תוספי תזונה. כמו כן, הייתה חברה בצוות פיקוח ארצי על תוספי תזונה.

על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, **הורשעה נאשמת 5 בעבירות כדלהלן:**

לקיחת שוחד מסיטי - לקיחת **טובות הנאה: הלוואה בסך 10,000 ₪, שאותה לא פרעה, וכן טובות הנאה שערכן "סכום שבין 20,000 ₪ ולא יותר מ-60,000 ₪"**; כל זאת, בעד פעולה הקשורה בתפקידה, על מנת להטותה למשוא פנים לסיטי, באופן הבא:

החל משנת 2012 החלה להירקם בין הנאשמת לסיטי **מערכת יחסים ידידות ושוחד**. החל ממועד זה **ועד שלהי שנת 2017**, הגיע סיטי לביתה של הנאשמת מידי שלושה חודשים לערך, בין היתר סמוך לחגי ישראל, בשעות

הערב ובתיאום מראש. בפגישות אלה לקחה הנאשמת מסיטסלסלות מלאות בשוקולד, שתיה חריפה מסוגים שונים וכן סכומי כסף במזומן בגובה אלפי שקלים בכל פגישה.

במהלך חלק מהפגישות ביקש סיטי מהנאשמת שתיתן עדיפות לטיפול בבקשות אישור הייבוא שהגיש. כמו כן, בחלק מהפגישות, הנאשמת הדריכה את סיטי כיצד לפעול, כאשר התעורר קושי במתן אישור ייבוא לבקשותיו.

מלבד הסלסלות ובהן מזומנים, לקחה הנאשמת טובות הנאה נוספות, בדמות בקבוקי יין ומוצרי צריכה שונים, ובחלק מהמקרים נטלה הנאשמת מניניו שוחד בדמות מוצרי צריכה שונים שהועברו מסיטי.

עם זאת, הוסכם בין הצדדים כי "אין מניעה כי ההגנה תטען שבמהלך עבודת הנאשמת, שלא בקשר לאירועים בכתב האישום, נהגה לשקול בצורה עניינית את הבקשות ולפסול חלקן". כמו כן הוסכם כי "הסניגוריה תציין כי סיטי יוזם השוחד והשחית את הנאשמת והמאשימה לא תתנגד להצגת דברים בדרך זו".

הפרת אמונים בקשר לניניו - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **מתנות שערך הכולל כ-7,000 ₪** שקיבלה מניניו, במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא של ניניו: הנאשמת הכירה את ניניו במסגרת עבודתה ורקמה עמו יחסי ידידות. בין השנים 2012-2017, סמוך לחגי פסח וראש השנה, קיבלה הנאשמת מניניו מתנה לחג, בדמות מעטפות ובהן סכומי כסף בגובה 500-1000 ₪. מלבד מעטפות הכסף, קיבלה הנאשמת מניניו מתנות נוספות בדמות מוצרי מזון וצריכה שונים.

הפרת אמונים בקשר למלבסקי - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **קבלת מתנות בערך כולל של כאלפי שקלים** ממלבסקי, במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא: הנאשמת הכירה את מלבסקי במסגרת עבודתה ורקמה עמו יחסי ידידות. החל משנת 2014 ועד סוף התקופה הרלוונטית, סמוך לחגי ראש השנה ופסח, נתן שלום למלבסקי כרטיסי מתנה בסך כ-150 ₪ על מנת שיעבירם לנאשמת. סמוך לאותם המועדים, נתן דביר למלבסקי כרטיסי מתנה בסך 250 ₪ על מנת שיעבירם לנאשמת. מלבסקי העביר את כרטיסי המתנה לנאשמת, שקיבלה אותם ממנו. כך, החל משנת 2014 ועד סוף התקופה הרלוונטית, סמוך לחגי פסח וראש השנה, קיבלה הנאשמת ממלבסקי, במספר רב של הזדמנויות, כרטיסי מתנה "בסך מצטבר לכדי כ-400 ₪ בכל פעם".

8. **בכתב האישום המתוקן בעניינה של נאשמת 6** צוין כי החל משנת 1999 עבדה הנאשמת בשירות המזון, במחלקת ייבוא, **כמזכירתה של נאשמת 2**. במסגרת תפקידה, קיבלה הנאשמת קהל והייתה אמונה על קליטת בקשות היבואנים ויועצי המזון לאישור ייבוא מזון ועל בדיקתן - שהוגשו על פי הנוהל. לאחר בדיקת כל בקשה, ניתבה הנאשמת את הבקשה למהנדס המזון הרלוונטי, לשם טיפול ולבחירת מתן אישור ייבוא למוצר המבוקש.

עוד צוין כי נוכח תפקידה, היה ביכולתה של הנאשמת לתעדף טיפול בבקשות אישור הייבוא לפי שיקול דעתה. כך, היה ביכולתה להעביר בהקדם בקשות מסוימות לטיפול המהנדס.

על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, **הורשעה נאשמת 6 בעבירות כמפורט להלן:**

לקיחת שוחד מטוקר - לקיחת טובות הנאה בערך כולל של כ-10,000 ₪, בעד פעולה הקשורה בתפקידה כעובדת ציבור, על מנת להטותה למשוא פנים לטוקר וללקוחותיו, באופן הבא:

בשנת 2010 **פנתה הנאשמת לטוקר וביקשה שיעניק לה סכומי כסף** שאותם הגדירה כעזרה על רקע הסתבכות משפטית של בנה, וזאת בתמורה לכך שתזרז את הטיפול בבקשות אישור הייבוא שהגיש עבור

לקוחותיו. טוקר הסכים. במהלך השנים 2010 ועד סוף התקופה הרלוונטית, במספר הזדמנויות רב, בעקבות הסיכום ביניהם, לקחה הנאשמת מטוקר שוחד בדמות סכומי כסף משתנים בהיקף של מאות שקלים במזומן. הנאשמת נהגה לפנות מעת לעת לטוקר, בעל פה ובהתכתבויות טלפוניות, ודרשה סכומי שוחד נוספים, כאשר סברה כי סכומי השוחד שקיבלה מטוקר אינם מספקים. החל משנת 2015 ועד סוף התקופה הרלוונטית, מלבד סכומי הכסף במזומן, לקחה הנאשמת מטוקר טובות הנאה נוספות: במהלך שנת 2017, לבקשתה, לקחה הנאשמת סכום כסף, שאותו הגדירה כ"הלוואה", בסך כ-2,000 ₪, שאותה היא לא פרעה; ובשנת 2016 לקחה הנאשמת מטוקר כרטיס מתנה טעון בסך 250 ₪ בעת שביקר במשרדה.

בתמורה ללקיחת השוחד מטוקר, תעדפה הנאשמת את הטיפול בבקשות אישור הייבוא שהגיש טוקר על פני בקשות של יבואנים אחרים, וקיצרה את זמן טיפולה בבקשות.

הפרת אמונים בקשר לנינו - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח טובות הנאה שקיבלה מנינו, במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא של לקוחותיו של נינו; **הנאשמת קיבלה מנינו עזרה כלכלית בסכום כולל של עשרות אלפי שקלים והשיבה לנינו חלק מהכספים** (העזרה הכלכלית וההלוואות), למעט סכום של 15,000 ₪. כל זאת, באופן הבא: הנאשמת רקמה עם נינו יחסי ידידות במסגרת עבודתה. בין השנים 2007-2009 פנתה הנאשמת לנינו וביקשה סכומי כסף, שאותם הגדירה כעזרה על רקע מצבה הכלכלי הקשה וחובותיה להוצאה לפועל. נינו נענה לבקשתה של הנאשמת. במהלך השנים 2007 ועד סוף התקופה הרלוונטית, במועדים שונים שאינם ידועים במדויק, פנתה הנאשמת לנינו וביקשה את עזרתו הכספית. נינו נענה לבקשותיה של הנאשמת ונהג להעביר לה סכומי כסף שנעו בין מאות שקלים עד אלפיים שקלים בכל מפגש - בהתאם לבקשתה.

כמו כן, במהלך התקופה הרלוונטית, פנתה הנאשמת לאבי יעקב מאור (להלן: "מאור"), גיסו של נינו, שעבד עמו והגיע מעת לעת למשרדי שירות המזון - כי יבקש מנינו להעביר לה סכומי כסף. כך, עת ביקר נינו במשרדה, לקחה הנאשמת מנינו סכום כסף במזומן בסך 1,200 ₪.

נוסף לאמור, בין החודשים יוני-יולי 2017, פנתה הנאשמת לנאשמת 7 וביקשה ממנה שתפנה לנינו ותבקש ממנו הלוואה בסך 5,000 ₪, כדי כביכול לשימושה האישי של נאשמת 7, אך בפועל הכסף יועד לנאשמת 6. נאשמת 7 עשתה כבקשת הנאשמת, התקשרה לנינו וביקשה ממנו הלוואה בסך 5,000 ₪; נינו הסכים והעביר את הכסף באמצעות מאור לנאשמת 7, אשר העבירה אותו לידי הנאשמת.

הפרת אמונים בקשר ליבואן המזון דב חדד (להלן: "חדד") - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח קבלת ריהוט גן בשווי של 2,380 ₪ שקיבלה מחדד, במקביל לטיפול בבקשות אישור הייבוא שלו: בשנת 2012 או בסמוך לכך, הכירה הנאשמת את חדד ורקמה עמו יחסי ידידות במסגרת עבודתה. החל משנת 2012 או סמוך לכך, פנתה הנאשמת אל חדד, במספר הזדמנויות, בבקשות שונות למתן עזרה כלכלית מצדו וזאת בתמורה לעזרה מקצועית מצדה. כך, ביום 10.7.2016 פנתה הנאשמת לחדד באמצעות מסרון וביקשה ממנו שירכוש עבורה ריהוט לביתה הפרטי. חדד נענה לבקשתה וביום 3.8.2016 הזמין עבור הנאשמת ריהוט גן. בהמשך לאמור, ביום 4.8.16 תיאמה הנאשמת עם חדד את המשלוח של ריהוט הגן לביתה וסמוך לכך קיבלה את הריהוט. במקביל למערכת היחסים כאמור, נהגה הנאשמת לסייע לחדד ולהדריך אותו מבחינה מקצועית. כמו כן, נהג חדד לפנות לנאשמת עת נתקל בשאלות בקשר לייבוא המזון לארץ, "כגון באמצעות מסרונים או הגעה לביתה הפרטי של הנאשמת, למסור לה ולקחת ממנה מסמכים הקשורים לייבוא".

9. **בכתב האישום המתוקן בעניינה של נאשמת 7** צוין כי החל משנת 1996 היא עבדה כרכזת לשכה במחלקת ייבוא בשירות המזון, וכי במסגרת תפקידה היתה הנאשמת אמונה על קליטת בקשות היבואנים ויועצי

המזון לאישור יבוא מזון. לאחר בדיקת הבקשה, קלטה הנאשמת, לפרקים, את הנתונים למערכת והעבירה את הבקשה למהנדס המזון הרלוונטי, לשם טיפול ולבחינת מתן אישור יבוא המוצר המבוקש.

על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, **הורשעה נאשמת 7 בשתי העבירות הבאות:**

הפרת אמונים בקשר לנינו - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, לנוכח **מערכת היחסים והמתנות שקיבלה מנינו**, במקביל לטיפול בבקשות אישור היבוא של לקוחותיו: הנאשמת הכירה את נינו ורקמה עמו יחסי ידידות במסגרת עבודתה. במהלך השנים 2015-2017, סמוך לחגי ישראל, קיבלה הנאשמת מנינו מתנה לחג, בדמות מעטפות ובהן סכומי כסף מזומן שנעו בין 300 ₪ לכ-500 ₪, וכן קיבלה מוצרי מזון שונים. **ערך המתנות שקיבלה הנאשמת הסתכם בהיקף של אלפי ₪ אך לא יותר מ-3,000 ₪.**

נוסף על כך, כאמור, בשנת 2017 פנתה נאשמת 6 לנאשמת וביקשה ממנה שתפנה לנינו ותבקש ממנו הלוואה בסך 5,000 ₪, כביכול לשימושה האישי של הנאשמת, אך בפועל הכסף יועד לנאשמת 6. הנאשמת עשתה כבקשת נאשמת 6; נינו הסכים ליתן את ההלוואה והעביר לנאשמת מעטפה שבה היה סכום בסך 5,000 ₪; והיא מצדה העבירה אותה לידי נאשמת 6.

הפרת אמונים בקשר לטוקר - הנאשמת היתה בניגוד עניינים מהותי ועשתה מעשה הפרת אמונים, נוכח **המתנות בסכום כולל של כ-800 עד 1,000 ₪ שקיבלה מטוקר**, במקביל לטיפול בבקשות אישור היבוא של לקוחותיו: הנאשמת הכירה את טוקר ורקמה עמו יחסי ידידות במסגרת עבודתה. בין השנים 2016-2017, סמוך לחגי ראש השנה ופסח, קיבלה הנאשמת מטוקר מתנה לחג בדמות כרטיסי מתנה טעונים בסכומי כסף שנעו בין 200 ₪ ל-250 ₪.

כאן המקום להוסיף שבהסדר הטיעון צוין כי "מוסכם בין הצדדים כי עוצמת ניגוד העניינים חצתה את הרף הפלילי. לצד זאת, מוסכם כי הצדדים יוכלו לטעון לעוצמת ניגוד העניינים".

10. עניינם של **נותני השוחד** ושל חלק מנותני טובות ההנאה שסייעו לנאשמים במעשי הפרת האמונים, נדון בבית משפט זה - בעיקר לפני כב' השופט י' לוי וגם לפני כב' השופט ב' שגיא ולפני כב' השופטת מ' בן ארי; ואילו עניינם של חלק אחר מנותני טובות ההנאה שסייעו לנאשמים במעשי הפרת האמונים, נדון בבית משפט השלום בתל אביב; זאת, לפי הפירוט דלהלן:

על **נינו** השיתכב' השופט י' לוי **30 חודשי מאסר בפועל** - לצד מאסר מותנה וקנס בסך 300,000 ₪ - בגין הרשעתו, על פי הודאתו, בשתי עבירות של **מתן שוחד**, בעבירה של **תיווך בשוחד** ובארבע עבירות של **סיוע להפרת אמונים** - בכך שנתן לנאשמים טובות הנאה, בהזדמנויות שונות, בעד פעולות הקשורות בתפקידים ובמטרה להטותם למשוא פנים לו וללקוחותיו.

בעניינו של **טוקר** כיבד כב' השופט י' לוי **הסדר טיעון "סגור"** שהושג בין הצדדים ועל פיו הטיל על טוקר, בגין הרשעתו על פי הודאתו במסגרת הסדר הטיעון האמור, בשלוש עבירות של **מתן שוחד** ובשתי עבירות של **סיוע להפרת אמונים** - **9 חודשי מאסר בעבודות שירות**, לצד מאסר מותנה וקנס בסך 300,000 ₪; זאת - בין היתר ובעיקר לנוכח גילו המבוגר, כבן 80, ומצבו הרפואי.

בעניינו של **סיטי** הושג **הסדר טיעון "סגור"** שלפיו ישמש **עד מדינה**, יעיד מטעם התביעה במשפט ההוכחות של מי מהנאשמים שיכפור במיוחס לו וכן שלפיו הצדדים יעתרו במשותף להטיל עליו **12 חודשי מאסר בפועל**, לצד מאסר מותנה וקנס בסך 500,000 ₪; בפועל, הוא העיד מטעם המאשימה בדיוני ההוכחות שנערכו במשפט נגד נאשמת 1, בטרם הושג לאחרונה הסדר טיעון גם בעניינה; והוא הורשע על ידי כב' השופטת מ' בן ארי, על פי

הודאתו במסגרת הסדר הטיעון האמור בעניינו, בשתי עבירות של **מתן שוחד** ובעבירה של **מתן שוחד באמצעות מתווך**, אך **טרם ניתן גזר הדין** בעניינו.

על **גיאורא דביר** ועל **חיים שלום** השיתכב' השופט י' לוי, בגין הרשעת כל אחד מהם בעבירה של **סיוע להפרת אמונים - מאסר מותנה**, צו מבחן/של"צ וקנס.

על **דניס מזנשטיין** השיתכב' השופט ב' שגיא, בגין הרשעתו בעבירה של **סיוע להפרת אמונים - מאסר מותנה**, של"צ וקנס.

בעניינו של **יורם מלבסקי** כיבדכב' השופט י' לוי **הסדר טיעון "סגור"**, ועל פיו השית עליו **6 חודשי עבודות שירות**, לצד מאסר מותנה וקנס בסך 30,000 ₪, וזאת בגין הרשעתו בשתי עבירות של **הפרת אמונים** ובעבירה של **קשירת קשר למעשים אחרים**.

על **רות שם טוב** הטיל בית משפט השלום (סגנית הנשיא, כב' השופטת נעה תבור), בגין הרשעתה בשתי עבירות של **סיוע להפרת אמונים - מאסר מותנה**, של"צ וקנס בסך 20,000 ₪.

לגבי **אברהם קריספל טרם ניתן גזר דין**; הושג בין הצדדים **הסדר טיעון**, ועל פיו הוא הורשע בבית משפט השלום, על ידי סגנית הנשיא כב' השופטת נעה תבור, בשתי עבירות של **סיוע להפרת אמונים**, וכן הוסכם כי הצדדים יעתרו במשותף להשית עליו של"צ וקנס בסך 30,000 ₪, תוך הפנייתו לשירות המבחן לקבלת תסקיר, כשעמדת המאשימה היא לעתור להרשעה ולהטלת מאסר מותנה ואילו הסניגור יוכל לטעון לביטול ההרשעה לאחר קבלת התסקיר.

גם לגבי **דב חדד טרם ניתן גזר דין**; הושג **הסדר טיעון**, שעל פיו הוא הורשע בבית משפט השלום, על ידי סגנית הנשיא כב' השופטת נעה תבור, בעבירה של **סיוע להפרת אמונים**, תוך הפנייתו לשירות המבחן לקבלת תסקיר.

בעניינו של **גיל גבע**, אשר **כפר בשלוש העבירות של מתן שוחד** המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן שהוגש נגדו - מתן שוחד לנאשם 3 (ארתור פטחוב), מתן שוחד לנאשמת 2 (רות שימברג) ומתן שוחד לנאשמת 6 (דורית עשור) - **טרם הסתיימו דיוני ההוכחות** במשפטו, המתנהל בבית משפט השלום בתל אביב, כפי שעולה מתוכן ההודעה מטעם המאשימה שהוגשה ביום 27.1.20 ושהועברה ביום 28.1.21 אל באי כוח הנאשמים.

תמצית תסקירי שירות המבחן

11. על פי תסקיר שירות המבחן מיום 5.7.20 בעניינה של **נאשמת 2**, הנאשמת בת 48, אלמנה ואם לשתי בנות (בנות 15 ו-20). בעלה של הנאשמת נפטר בשנת 2017, לדבריה כחודשיים לאחר "התפוצצות" הפרשה דנן. היא ציינה בפני שירות המבחן כי הוא נפטר מדום לב בזמן עבודתו, כשנסיבות מותו טרם התבהרו. לאחר אבחון התברר כי בתה הצעירה של הנאשמת נמצאת במצב דכאוני-חרדתי שמצריך טיפול מקצועי.

שירות המבחן ציין, בין היתר, כי הנאשמת לוקחת אחריות על מעשיה, מכירה ומודעת לפסול בהם ומגלה בווה וחרטה. הודגש כי הנאשמת פנתה ביוזמתה לקבלת טיפול רגשי במסגרת מרכז "מחברים", שם נבנתה עבודה תכנית טיפולית ושהנאשמת משתפת פעולה באופן מלא. הנאשמת ציינה בפני שירות המבחן את "התרבות הארגונית" הכללית של קבלה והעברה של מתנות, כשלדבריה היא נמנעה מלהעמיק במשמעות קבלת המתנות.

לאחר שבחן את גורמי הסיכון לעבריינות ואת גורמי הסיכון לשיקום **המליץ שירות המבחן** על העמדת הנאשמת **בצו מבחן** למשך שנה; על הטלת של"צ, כחלופה לעונש מאסר בעבודות שירות, מאחר שמדובר במפרנסת

יחידה; וכן קנס כספי.

12. מתסקיר שירות המבחן בעניינו של **נאשם 3** מיום 2.7.20 עולה כי הנאשם כבן 53, נשוי ואב לשניים (בני 20 ו-25). לפני כחמש שנים החל הנאשם להתמודד עם התקפי חרדה, ומאז הוא בטיפול תרופתי נוגד חרדה. בינואר 2020 פנה הנאשם מיוזמתו לאבחון פסיכיאטרי ומסיכום רפואי שהציג לשירות המבחן עולה כי הרופא התרשם שהנאשם סובל ממחשבות שווא של יחס ורדיפה מעל ל-10 שנים. הפסיכיאטר התרשם כי הנאשם סובל מהפרעה דלזיונית פרנואידית והמליץ על טיפול תרופתי נוסף. עוד צוין בתסקיר כי הנאשם מסייע לאמו, כבת 82, המתגוררת בגפה ומתמודדת עם המורכבות במצבה הרפואי והנפשי.

שירות המבחן הטעים כי הנאשם מגלה כיום תובנה באשר לפסול בהתנהגותו ומביע חרטה על מעשיו. עם זאת, הנאשם ציין שקיבל את המתנות בתמימות ומתוך אמונה בקשרי החברות וביחסי לקוחות תקינים עם המעורבים. שירות המבחן ציין כי הנאשם נטל אחריות חלקית על התנהלותו וכי על אף שהנאשם ביטא מוכנות מילולית לשתף פעולה עם שירות המבחן, המוטיבציה שמבטא היא חיצונית ונובעת מחששו מתוצאות ההליך הפלילי; ולפיכך לא נוצר בסיס להמשך מעורבות טיפולית של שירות המבחן ואין המלצה שיקומית בעניינו.

לאחר שבחן את גורמי הסיכון לעבריינות ואת גורמי הסיכון לשיקום המליץ שירות המבחן להסתפק בהטלת **עונש שירוצה בעבודות שירות**, כיוון שלהערכת שירות המבחן הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריא עשויה להוביל להידרדרות בתפקודו ובמצבו הנפשי והרגשי של הנאשם.

13. בתסקיר שירות המבחן בעניינה של **נאשמת 4** מיום 2.7.20, צוינו הדברים הבאים: הנאשמת בת 57, גרושה, אם לשתי בנות (בנות 26 ו-35) ומתגוררת בגפה. בשנת 2003 עברה הנאשמת טיפולים בעקבות גידול בבלוטת הלימפה ואף שהטיפול גרמו לחרדות ולקשיים נפשיים היא לא פנתה לטיפול נפשי. בשנת 2011 חלתה הנאשמת בסרטן בגרון ובמיתרי הקול, היא טופלה במשך כשנה והחלימה. לדבריה, עד היום היא חווה השלכות פיזיות ונפשיות ולפני כחצי שנה היא פנתה לפסיכיאטר, אך הפסיקה את נטילת הכדורים בעקבות תופעות לוואי. עוד צוין כי בשנת 2004 חלה בן זוגה במחלת הסרטן והנאשמת התקשתה לגייס כוחות לסייע לו. בהמשך היא פיתחה מערכת יחסים זוגית עם אחר והתגרשה מבעלה.

הנאשמת הביעה בפני שירות המבחן צער וחרטה על מעשיה ומסרה כי היא מבינה שהתנהגותה אינה מקובלת וכי היה עליה לנהוג באופן מקצועי ולא לערב את רגשותיה בעבודתה ועם מקבלי השירות. הנאשמת טענה כי באותה תקופה היא סברה שהיא פועלת באופן לגיטימי ושהיא לקחה את כרטיסי המתנה בתמימות ומתוך אמונה בקשרי חברות.

עוד צוין כי האפשרות שהועלתה בפני הנאשמת להתבוננות ביקורתית על מאפייניה האישיים מעוררת אצלה מתח נוסף שלתפיסתה אינה יכולה לעומד בו, ולפיכך בהתאם ליכולותיה לא נוצר בסיס למעורבות טיפולית של שירות המבחן.

לאחר שבחן את גורמי הסיכון לעבריינות ואת גורמי הסיכון לשיקום המליץ **שירות המבחן** על בדיקת התאמתה לריצוי מאסר בדרך של **עבודות שירות**.

14. על פי תסקיר שירות המבחן בעניינה של **נאשמת 5** מיום 16.6.20, הנאשמת בת 57, נשואה, אם לשני בנים בגירים, ונמצאת במצב כלכלי דחוק.

הנאשמת מקבלת אחריות על מעשיה, אך ציינה כי קבלת המתנות סביב החגים נעשתה על רקע קשרי חברות וידידות וכי הדבר היה שגור במחלקה שבה עבדה. לאחר שנחקרה במשטרה חשה הנאשמת מצוקה רגשית והיא

פנתה לטיפול אצל עו"ס פרטית. בשיחה עם המטפלת עלה כי הנאשמת מבטאת מוטיבציה פנימית לערוך שינוי כן בחייה. הנאשמת ביטאה נכונות ורצון להשתתף בקבוצה טיפולית במסגרת שירות המבחן, אך על רקע משבר נגיף הקורונה הושהתה הפעילות והנאשמת טרם שולבה בטיפול הקבוצתי.

לאחר שבחן את גורמי הסיכון לעבריינות ואת גורמי הסיכוי לשיקום **המליץ שירות המבחן על צו מבחן** למשך שנה; **של"צ**; **וענישה מותנית**.

15. בעניינה של **נאשמת 6** ציין שירות המבחן, בתסקיר מיום 23.8.20, כי הנאשמת כבת 45, נשואה ואם לשלושה ילדים (בני 7, 20 ו-24). במהלך השנים בעלה של הנאשמת חלה במגוון מחלות ובשל כך מצבו הנפשי אינו יציב. כיום הוא נמצא בהליך של אישור נכות מול המוסד לביטוח לאומי. הנאשמת מנסה לגונן עליו ומתמודדת לבדה עם משברים שונים בחייה. כמו כן, בנה האמצעי של הנאשמת אינו מתפקד מאז ילדותו ובגיל ההתבגרות הסתבך בפלילים.

מאז מעצרה חשה הנאשמת מצוקה רגשית ומטופלת במרפאה לבריאות הנפש. בשל צנעת הפרט לא אפשר את התוכן הנוגע לקשייה הנפשית של הנאשמת, אך אציין כי היא משתפת פעולה עם הפגישות הטיפוליות, נזקקת לטיפול תרופתי, מצבה הנפשי אינו יציב ולאחרונה בשל הידרדרות נוספת הוחלט להגביר את מיון התרופות האנטי דיכאוניות ולזמנה לטיפול בתדירות גבוהה יותר.

הנאשמת ערה לעבירות שביצעה ולחומרתן ומגלה בוושה וחרטה מהסתבכותה הפלילית. הרקע לביצוע העבירות היה חובותיה, בעקבות הסתבכותו של בנה. מדברי הנאשמת עלה כי בהדרגה נוצרו יחסי חברות עם ספקים ועם יבואנים שונים, שהתפתחו לקבלת השוחד, מבלי שנתנה דעתה למשמעות קבלת השוחד, על רקע של "תרבות ארגונית" כללית במשרד שבו עבדה.

לאחר שבחן את גורמי הסיכון לעבריינות ואת גורמי הסיכוי לשיקום ציין שירות המבחן כי שליחתה של הנאשמת למאסר בפועל עלול להחמיר בצורה קשה את מצבה ואת מצב המשפחה כולה. כן צוין כי **"במידה ובית משפט רואה זאת לנכון על הטלת עונש מאסר בעבודות שירות נמליץ שזה יהיה בהיקף מצומצם** כדי לאפשר לדורית המשך תהליך שיקום וטיפול. בנוסף נמליץ על הטלת **צו מבחן** שירותנו למשך שנה...".

16. בתסקיר מיום 5.7.20 צוין כי **נאשמת 7** בת 47, גרושה ואם לשתי בנות (בנות 12 ו-14), המתגוררת עם בנותיה בבית אביהן, הגרוש שלה. הנאשמת קיבלה אחריות על ביצוע העבירות ותיארה כי מקום עבודתה התאפיין בהתנהלות בעייתית ולפיכך באותה עת לא נתנה דעתה על חומרת מעשיה. כיום הנאשמת מבינה את חומרת המעשים ומביעה חרטה ובושה. הנאשמת תיארה בפני שירות המבחן כי מאז מעצרה היא חווה התקפי חרדה שבעטיים היא נוטלת טיפול תרופתי. הנאשמת הביעה את הסכמתה להשתלב בקבוצה טיפולית במסגרת שירות המבחן וניכר כי רצונה לקבל סיוע הוא אותנטי.

לאחר שבחן את גורמי הסיכון לעבריינות ואת גורמי הסיכוי לשיקום **המליץ שירות המבחן על הטלת צו מבחן** למשך שנה **וכן צו של"צ**, בין היתר, במטרה למנוע פגיעה תעסוקתית נוספת על זו שכבר חוותה, באשר יציבותה התעסוקתית משמעותית כדי לחזק את תהליך שיקומה.

ראיות הצדדים לעונש

17. מטעם **נאשמת 2** הוגשו עדויות אופי בכתב ביחס לעבודתה של הנאשמת ולשירות המקצועי שנתנה **(נע/2)**; וכן חוות דעת פסיכוסוציאלית, שנערכה על ידי מנהל מרכז "מחברים", מר נועם אלון **(נע/3)**. כמו כן, העידו מר נועם אלון ובתה הגדולה של הנאשמת, גב' רינת שינברג, שתיארה, בין היתר, את הקשיים שחוות אחותה

הצעירה.

מטעם **נאשם 3** הוגשו המסמכים הבאים: חוזר סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש בדבר "איסור קבלת מתנות על ידי עובד ציבור - ריענון" (**נע/4**); "מערכת נהלי עבודה" של שירות המזון הארצי (**נע/5**); מסמך שערך מנהל מחלקה בבית חולים אברבנאל (**נע/6**); וכן מסמך בדבר "איסורים וחובות המוטלים על העובדים" ביחס "לפרסים, מתנות וטובות הנאה" (**נע/7**).

כמו כן, הוגשו בהסכמה שתי הודעותיו במשטרה של מנהל שירות המזון, **אלי גורדון (נע/20(א)-(ב))**.

נוסף על כך העידו גב' רעיה רובין, שהיא חברה של הנאשם ורעייתו; גב' אלינור חסידוב - גיסתו; מר זאב סגל שהוא יבואן שעבד עם הנאשם; מר שמואל קאשי, שכנו של הנאשם; וגב' אביבה גורדון - חברה משפחה.

מטעם **נאשמת 4** הוגשו שני מכתבי אופי (**נע/8**); גיליון הערכה ומשוב לעובד משנת 2016 (**נע/9**); ומסמכים רפואיים המתייחסים מצבה הרפואי הפיזי והנפשי (**נע/10**). כמו כן, העידו בתה של הנאשמת, גב' סופה סטרוגין, שהעידה בין היתר על מצבה הכלכלי והנפשי של הנאשמת.

מטעם **נאשמת 5** הוגש דו"ח של פסיכותראפיסטית המטפלת בנאשמת (**נע/11**); מסמך בדבר הארכת תקופת השעיה מעבודה (**נע/12**); מסמך מצב חשבון הבנק של הנאשמת ביתרת חובה (**נע/13**); מסמכים רפואיים בדבר מחלת בעלה של הנאשמת (**נע/14**); וכן שני מכתבי הערכה (**נע/15-נע/16**); מסמך בדבר אשפוז בעלה של הנאשמת (**נע/21**).

כמו כן, העידו מטעם נאשמת 5 העדים הבאים: מר יעקב חלביצקי, העובד בחברה שעוסקת בתוספי תזונה, שהעיד, בין היתר, על הנוהג של קבלת מתנות בשירות המזון; גב' גלינה שוורצמן, חברתה של הנאשמת; בעלה של הנאשמת, מר אלכסנדר דשבסקי, שהעיד בין היתר, על עבודתה המסורה של הנאשמת ועל כך שלא הבין שקבלת המתנות של הנאשמת אינה חוקית. כמו כן, הוא סיפר על הקשיים הרפואיים עימם הם מתמודדים; מר יורי דשבסקי, בנה של הנאשמת, שהעיד בין היתר על ההשלכות של ההליך המשפחתי על הנאשמת ועל כל בני המשפחה.

מטעם **נאשמת 6** הוגשו מסמכים הנוגעים למצבה הנפשי של הנאשמת וכן למצבה הכלכלי (**נע/1**); וכן מסמכים לזכותה של הנאשמת (**נע/22**).

מטעם **נאשמת 7** הוגש סיכום מידע רפואי (**נע/17**) ותלושי שכר (**נע/18**). כמו כן, העידו מטעמה מר ציון חזן - הגרוש של הנאשמת שהעיד על הקשיים הכלכליים והנפשיים של הנאשמת בעקבות ההליך המשפטי וכן על הסיוע שהוא מעניק לה; וגב' רינת חדד, אחותה של הנאשמת שהעידה אף היא על הקשיים שעמם מתמודדת הנאשמת.

עיקרי טיעוני הצדדים לעונש

18. בטרם יובאו עיקרי הטענות לעונש של הצדדים, יצוין כי במהלך הדיונים בטיעונים לעונש הגישה המאשימה את פסקי הדין שניתנו בעניינם של יתר הנאשמים בפרשה, שהם נותני השוחד והמסייעים להפרת האמונים; ובסיום הטענות (בעל-פה) לעונש ניתנה לבאי כוח הנאשמים, לבקשתם, ארכה קצרה לשם השלמת טיעוניהם בכתב ביחס לפסקי הדין האמורים וביחס לפסיקה הכללית שאליה הפנתה המאשימה (בקשר לעבירות השוחד והפרת האמונים) וכן לשם הפנייה לפסיקה נוספת מטעם ההגנה ככל שימצאו לנכון.

לפסיקה העיקרית שאליה הפנו הצדדים, הן בטיעוניהם בעל-פה והן בהשלמת טיעוניהם בכתב, אתיחס להלן,

בעיקר בפרק הדיון.

עיקרי טיעוני המאשימה

19. **באי כוח המאשימה** עמדו על השיקולים התומכים לדעתם בהחמרה בעונשם של הנאשמים ובהשתתפות עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה על כל הנאשמים אשר הורשעו בלקיחת שוחד (נאשמים 2-6).

באי כוח המאשימה הדגישו את חומרת העבירות ואת השחיתות שפשטה בכל הדרגים בשירות המזון. נטען כי השיטתיות והחזרתיות של העבירות עברה כחוט השני בעניינם של כל הנאשמים, אשר קיבלו מגוון טובות הנאה ממספר יבואנים ויוצאי מזון.

ביחס לשאלת הנזק צוין כי "אנחנו לא טענו שנגרם נזק לבריאות הציבור אבל אנחנו טוענים שהפוטנציאל של הנזק הזה הוא בעצם העובדה שבמשרד כל שהוא, במשרד ציבורי, יושבים אנשים שמעורבים בעבירות שכאלה" וכן הוטעם שהנזק שנגרם אינו קשור רק למוניטין.

באי כוח המאשימה ציינו שכל הנאשמים נעדרו עבר פלילי ושהם היו עובדי ציבור ותרמו לחברה. עם זאת, מדובר במאפיין מרכזי בקרב עברייני "צווארון לבן". בעניין זה הפנו באי כוח המאשימה, בין היתר, לדברי כב' השופט ח' כהן ב-ע"פ 395/75 צור נ' מדינת ישראל, פ"ד ל(2) 598, 589 (1976), כי "עבירתו של בעל 'הצווארון הלבן', המקפיד על ניקיון בגדיו ומזניח ניקיון-כפיו, חמורה פי כמה, ועונשו של זה חייב להיות חמור שבעתיים". נוסף על כך, הוטעם כי משך ביצוע העבירות על ידי הנאשמים גורם לכך שהעדר עבר פלילי הופך לנתון טכני.

כמו כן הודגש הצורך בענישה מחמירה בעבירות שחיתות שלטונית לשם הרתעת הרבים, תוך הפניה ל-ע"פ 2144/11 מצא נגד מדינת ישראל (20.6.2011) (להלן: "עניין מצא"), ל-ע"פ 8430/11 מדינת ישראל נגד קראשי (15.2.2012) ול-דנ"פ 5651/09 בניזרי נ' מדינת ישראל (26.7.2009).

באי כוח המאשימה הטעו כי בעבירות חמורות של שחיתות שלטונית נסוג השיקול של הנסיבות האישיות מפני הצורך בענישה מחמירה. כמו כן, נטען כי הפגיעה בבני משפחה כתוצאה מהטלת עונש מאסר אינה יכולה להוות חסינות לעבריינות חמורה בתחום השחיתות השלטונית.

עוד הודגש שרוב הנאשמים והנאשמות בתיקי "צווארון לבן" הם אנשים נורמטיביים, תוך הפניה ל-ע"פ 3609/14 מדינת ישראל נ' אלסין (20.10.2014) (להלן: "עניין אלסין").

ביחס לעניינם של נותני השוחד וטובות ההנאה צוין שהוסכם כי סיטי ישמש עד מדינה ושעליו תוטל שנת מאסר בפועל; שבמסגרת הסדר טיעון ("סגור") הסכימה המאשימה בעניינו של טוקר, בלב כבד, להשתתף 9 חודשי עבודות שירות, בשל נסיבות אישיות חריגות וגילו המבוגר, כבן 80; לגבי מלבסקי הסכימה המאשימה להטלת 6 חודשי עבודות שירות - לנוכח גילו, המתקרב ל-80, ולנוכח מצבו הבריאותי; על דביר, שהוא מעל גיל 80 ולא היה כשיר אפילו לבצע של"צ, נגזרו רק מאסר מותנה וקנס; לגבי שם טוב צוין שהיא בת 77 עם מחלות רקע "מאוד מאוד חריגות"; ולגבי חדד הוטעם כי הוא הורשע רק בעבירה אחת הנוגעת לריהוט גן בעניינה של נאשמת 6.

כמו כן, הודגש כי "לוקחי השוחד הם החמורים ביותר בקרב עושי עבירות השחיתות ואין... לגזור מעניינם של נותני השוחד ללוקחי השוחד".

20. המאשימה טענה כי כל אחד מהנאשמים הורשע במעשי עבירות המהווים אירועים נפרדים אחדים; ועל

כן, בהתאם לחוק, יש לקבוע **מתחם עונש הולם נפרד לגבי כל אירוע**.

עם זאת, לבקשת בית המשפט נאותה המאשימה לציין בטיעוניה, בנוסף למתחמי העונש הנפרדים שיש לקבוע לעמדתה לגבי כל אירוע, גם **מתחם עונש כולל-משוקלל** המתייחס לכל העבירות והאירועים, לגבי כל אחד מהנאשמים - **ככלי עזר** לפני הטלת **עונש כולל** על כל נאשם; והכול, כפי שצוין להלן.

נאשמת 2

21. **ביחס לנאשמת 2** הוטעם כי מדובר במנהלת מחלקת ייבוא, אשר היתה צריכה לתת דוגמא אישית לעובדים הזוטרים ממנה, ואשר לקחה כספים במזומן, תוך ניצול מעמדה. באי כוח המאשימה ציינו את השיטתיות של המעשים ואת ההזדמנויות הרבות שהיו לנאשמת לחזור בה ולתקן את דרכיה. נטען כי יש לדחות את טענת הנאשמת שהיא לא הבינה את הפסול שבמעשיה.

באי כוח המאשימה תיארו את נסיבות ביצוע עבירת השוחד ועבירות הפרת האמונים על ידי הנאשמת, וביחס לעבירות של הפרת אמונים הודגש כי הן בוצעו ברף הגבוה ביותר ושהן "כפסע" מעבירת השוחד. ביחס לקבלת שובר החופשה מקריספל, נטען כי מדובר במקרה ייחודי כיוון שהנאשמת לא באה במגע ישיר עם קריספל ומימשה את השובר מבלי לתהות מדוע היא קיבלה אותו, באופן הממחיש את הנורמות הירודות של הנאשמת בעודה מנהלת את מחלקת הייבוא.

לעמדת המאשימה, מתחם העונש ההולם בגין כל אחד מהאירועים הוא כדלהלן:

לקיחת השוחד מטוקר: 20-40 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח;

הפרת האמונים ביחס לנינו: 10-20 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח;

הפרת האמונים ביחס לשם טוב: 6-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח;

הפרת האמונים ביחס לקריספל: 6-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח.

ואילו **מתחם העונש הכולל-המשוקלל**, לגבי כל העבירות שבהן הורשעה נאשמת 2 - כאמור, ככלי עזר לפני הטלת עונש כולל - הוא 36-54 חודשי מאסר.

צוין כי הנאשמת שיתפה פעולה בשלב מוקדם של החקירה. עם זאת, נטען כי קיים מניע מעורב לפנייה לטיפול נפשי פרטי, כיוון שהפניה לטיפול נעשתה לאחר כריתת הסדר הטיעון. באי כוח המאשימה אבחנו את עניינה **מעניין לופוליאנסקי** וצינו כי שם הרקע לחריגה מהמתחם היה קיצור תוחלת החיים של המערער. בעניין זה הפנתה המאשימה גם ל-רע"פ 1076/16 **כהן נ' מדינת ישראל** (11.2.2016) ול-רע"פ 2844/16 **ביאלה נ' מדינת ישראל** (13.4.2016).

עוד צוין כי על פי תסקיר שירות המבחן הנאשמת מתקשה להבין את הפסול בהתנהגותה. באי כוח המאשימה ביקשו לדחות את המלצת שירות המבחן ולא לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם.

המאשימה עתרה להטיל על נאשמת 2 **מאסר בפועל כולל לתקופה שלא תפחת מ-40 או למצער 36 חודשי מאסר** וזאת בנוסף למאסר מותנה ולקנס **בגובה 50,000 ₪**.

נאשם 3

22. **בעניינו של נאשם 3** ציינו באי כוח המאשימה כי הנאשם לקח שוחד מנינו במשך כעשור, בסכום מצטבר של 60,000 ₪ במזומן, וזאת לצד טובות הנאה נוספות, לרבות הלוואות ובקשות מצידו של נאשם 3 שלא נענו על ידי נינו. באי כוח המאשימה הדגישו כי חומרת המעשה נובעת מהתמורה שהעניק הנאשם לנינו, כמפורט בכתב האישום המתוקן, באופן שנאשם 3 היווה עבור נינו מעין עובד פרטי במחלקה.

ביחס לעבירות של הפרת האמונים בקשר להזמנת חופשות במחיר מוזל דרך קריספל, הודגש כי באחת הפעמים הנאשם כלל לא החזיר לקריספל את עלות החופשה וכי באחת הפעמים הוא תיווך בשוחד בכך שהעביר שובר לחופשה מקריספל לנאשמת 2. לגבי שתי העבירות הנוספות של הפרת אמונים נטען כי תווי השי מהווים כסף מזומן לכל דבר ועניין. עוד נטען כי הבקשות התכופות מקריספל וקבלת הכספים מטוקר וגבע, מעידים "על חוצפה וביטוי ממשי של שיכרון הכוח שאחז בו", וכן שבהיותו אדם משכיל הנאשם יכול היה להבין את הפסול שבמעשיו.

לעמדת המאשימה, מתחם העונש ההולם בגין כל אחד מהאירועים הוא כדלהלן:

לקיחת השוחד מנינו: 40-60 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

תיווך לשוחד והפרת אמונים בקשר לקריספל: 10-20 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס לטוקר: 12-24 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס לגבע: 6-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה.

ואילו **מתחם העונש הכולל** לגבי כל העבירות שבהן הורשע נאשם 3 - כאמור, ככלי עזר לפני הטלת עונש כולל - הוא 44-66 חודשי מאסר.

באי כוח המאשימה ציינו כי הנאשם אינו מבוגר או קשיש, ושאיך אם קיימות נסיבות אישיות המצביעות על קושי מסוים אם ייכנס למאסר בכלא, הקושי נסוג מפני שיקולי הענישה האחרים. נטען כי לנאשם יש עורף משפחתי יציב שיוכל למלא את מקומו בטיפול באימו. עוד נטען כי הנאשם לא הפנים את חומרת המעשים ושנטילת האחריות מצדו היא חיצונית בלבד.

לעמדת המאשימה, **יש למקם את עונשו של הנאשם באמצע כל אחד מהמתחמים הנ"ל, ולכן עתירת המאשימה היא שנאשם 3 ירצה עונש מאסר כולל שלא יפחת מ-54 חודשים, לצד מאסר מותנה וקנס בגובה 100,000 ₪.**

נאשמת 4

23. **בעניינה של נאשמת 4** הדגישו באי כוח המאשימה ביחס לעבירת השוחד כי הנאשמת סיכמה עם טוקר מראש שהוא ישלם לה 200 ₪ עבור כל חמישה תיקים שבהם היא תטפל עבורו. צוין כי ההסכם ביניהם "החזיק" משנת 2003 ועד שנת 2017 וכי הנסיבות הללו מדגישות את הרכיב של "בעד פעולה הקשורה בתפקידה" ואת התמורה. עוד צוין כי לאחר כל כך הרבה שנים טוקר הרגיש "בבית", וכשהנאשמת לא היתה במשרד, הוא גלגל את הכספים בנייר טואלט והניחו במגירה שלה. לעמדת המאשימה, מדובר במעשים מכוערים ברמה המוסרית והחוקית, המדגישים את התעוזה ואת הניצול של נאשמת 4 את מעמדה כמהנדסת מזון.

ביחס לעבירות של הפרת אמונים נטען כי האישומים מול דביר ושלוש נוגעים לכרטיסי מתנה השקולים לכסף מזומן, וגם הטיפולים בקליניקה מהווים טובת הנאה; וששתי העבירות האחרות של הפרת אמונים הייחודיות לנאשמת 4 מבין כל הנאשמים מהוות עבירות הפרת אמונים "קלאסיות" - הן ביחס להעסקת בתה בחברה על ידי מזנשטיין והן ביחס למערכת היחסים האינטימית עם קריינס. לעמדת המאשימה, מגוון האופנים שבהם ביצעה הנאשמת את העבירות של הפרת האמונים מדגיש את חומרת מעשיה.

באי כוח המאשימה הדגישו שהגם שלא נגרם נזק בריאותי לציבור - נגרם נזק מוסדי למשרד הבריאות בפרט ולמשרדי הממשלה בכלל. כמו כן, הם ביקשו לדחות כל טענה ביחס לחוסר הבנתה של הנאשמת את הפסול שבמעשיה.

לעמדת המאשימה, מתחם העונש ההולם בגין כל אחד מהאירועים הוא כדלהלן:

לקיחת השוחד מטוקר: 24-48 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים בקשר לדביר: 10-18 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס לשלום: 6-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס למזנשטיין: 6-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס לקריינס: 6-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה.

ואילו **מתחם העונש הכולל** לגבי כל העבירות שבהן הורשעה נאשמת 4 - כאמור, ככלי עזר לפני הטלת עונש כולל - הוא 36-50 חודשי מאסר.

נטען כי אין מדובר בנאשמת קשישה או מבוגרת ולפיכך הגיל אינו מהווה נסיבה לקולה; כי הנסיבות הרפואיות המפורטות בתסקיר אינן מצדיקות הימנעות ממאסר בעניינה; ושככל הידוע למאשימה, נכון לשנה האחרונה, לא חלה הידרדרות במצבה של הנאשמת. באי כוח המאשימה הפנו לתסקיר וטענו כי ההפנמה של המעשים על ידי הנאשמת אינה עמוקה וכי שירות המבחן לא המליץ על אפיק טיפולי בעניינה וכן שגם בפני שירות המבחן המשיכה הנאשמת לתרץ את מעשיה.

לעמדת המאשימה, יש למקם את עונשה של הנאשמת ברף האמצעי-עליון של כל אחד מהמתחמים, ולהטיל עליה עונש כולל שלא יפחת מ-42 חודשי מאסר, לצד מאסר מותנה קנס בגובה 40,000 ₪.

נאשמת 5

24. **בעניינה של נאשמת 5** ציינו באי כוח המאשימה כי סיטי הגיע לביתה מדי שלושה חודשים, שלא בשעות העבודה המקובלות, במשך כשש שנים, ונהג להביא לה סלסלות שי עשירות בשוקולד ובבקבוקי אלכוהול יוקרתיים, שביניהם הסתתרה מעטפה שבה כספים במזומן בגובה 2,000 ₪. באי כוח המאשימה הזכירו כי בחלק מהפגישות הדריכה נאשמת 5 את סיטי כיצד לפעול. באי כוח המאשימה הדגישו כי הערך המצטבר של טובות הנאה עמד על לא פחות מ-20,000 ₪, ולא יותר מ-60,000 ₪, ושנוסף על כך קיבלה הנאשמת מסיטי הלוואה שלא הוחזרה בסך 10,000 ₪.

עוד הודגש כי באירוע של הפרת האמונים ביחס למלבסקי, היא נטלה טובות הנאה שהוא נתן לה הן בשמו של

דביר והן בשמו של שלום. באי כוח המאשימה הדגישו גם כי הנאשמת נטלה טובות הנאה בסכומים גבוהים.

לעמדת המאשימה, **מתחם העונש ההולם בגין כל אחד מהאירועים הוא כדלהלן:**

לקיחת השוחד מסיטי: 48-24 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס לנינו: 24-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס למלבסקי: 12-6 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה.

ואילו מתחם העונש הכולל לגבי כל העבירות שבהן הורשעה נאשמת 5 - כאמור, ככלי עזר לפני הטלת עונש כולל - הוא 40-28 חודשי מאסר.

באי כוח המאשימה ציינו כי הנאשמת איננה מבוגרת ושאל מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינה לא עולה שיגרם לה נזק יוצא דופן, אם תיכנס למאסר מאחורי סורג ובריה. באי כוח המאשימה ביקשו לדחות את המלצת שירות המבחן וטענו כי "שירות המבחן בוחן את הדברים מפריזמה טיפולית ומתמקד בשיקולי השיקום. זה שיקול ענישה שרלוונטי לעברייך אך פחות מתמקד ביתר שיקולי הענישה שמתייחסים גם לנאשם עצמו וגם לכולם".

לעמדת המאשימה, **יש למקם את עונשה של הנאשמת ברף האמצעי של המתחמים**, ולפיכך עתרו באי כוח המאשימה **לעונש כולל של מאסר שלא יפחת מ-36 חודשים**, לצד מאסר מותנה **קנס בגובה 80,000 ₪**.

נאשמת 6

25. **בעניינה של נאשמת 6** הדגישו באי כוח המאשימה כי הנאשמת היא זו שפנתה לטוקר בבקשה לעזרה כלכלית בתמורה לטיפול בתיקיו, וכי הנאשמת הגדילה לעשות כשהתלוננה בפניו שלא היתה מרוצה מסכומי הכסף שקיבלה. עוד צוין כי גם במסגרת הפרת האמונים ביחס לנינו הנאשמת ביקשה עזרה כלכלית וכסף מזומן וחיפשה "נתיבים לכיסו", כאשר שלחה גם את נאשמת 7 לבקש הלוואה בסך 5,000 ₪ כשלמעשה הכסף היה מיועד אליה. הודגש שגם בעניין לקיחת ריהוט הגן מחדד חזר המוטיב של דרישה מצידה של הנאשמת לקבלת כספים או מתנות ושאל מדובר במקרה חד פעמי, באשר היא פנתה לחדד מספר פעמים. עוד נטען כי נאשמת 6 השחיתה והכשילה.

הוטעם כי המעשים נמשכו תקופה ארוכה, כי הנאשמת הוציאה מתפקידה הטכני כמזכירה בשירות המזון את המיטב, וכי "הפניות החוזרות והנשנות ליבואנים ודרישות השוחד מלמדים כי היא ראתה בתפקידה כמנוף להתעשרות אישית".

לעמדת המאשימה, **מתחם העונש ההולם בגין כל אחד מהאירועים הוא כדלהלן:**

לקיחת השוחד מסיטי: 36-18 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס לנינו: 15-9 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה;

הפרת אמונים ביחס למלבסקי: 10-6 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה.

ואילו מתחם העונש הכולל לגבי שתי העבירות שבהן הורשעה נאשמת 6 - כאמור, ככלי עזר לפני הטלת עונש

כולל - הוא 18-30 חודשי מאסר.

באי כוח המאשימה ציינו כי הנאשמת אינה מבוגרת וכי הנסיבות האישיות נסוגות בעבירות שחיתות. הוטעם כי הנסיבות האובייקטיביות אינן מצביעות על פגיעה יוצאת דופן שמצריכה שיקול דעת מיוחד, ושלמרות הקושי הצפוי לילדיה של הנאשמת, אם תיכלא, המאשימה אינה סבורה שיכולים להיגרם הרס של התא המשפחתי או פגיעה אנושה באחד מבני המשפחה. על כן ביקשו באי כוח המאשימה להתחשב בנסיבות לקולה ובשיקול של השיקום במסגרת המתחם ולא לסטות ממנו.

אף שהנאשמת ביטאה בפני שירות המבחן דאגה לבתה הצעירה, בגין ההשלכות הצפויות לה מהעונש שיוטל על הנאשמת, לעמדת המאשימה אין להתעלם מנוכחותם של בעלה של הנאשמת ושל ילדיה הבגירים. באשר למצבה הנפשי של הנאשמת בעקבות ההליכים המשפטיים, נטען כי "למעשים פליליים יש מחיר והתמודדות וזה לא יכול להוות הקלה בעונש". לעמדת המאשימה, עונש מאסר בעבודות שירות בהיקף מצומצם כפי שהמליץ שירות המבחן, אינו הולם בנסיבות דנן, וההליך הטיפולי והשיקומי יכול להימשך גם בזמן ריצוי המאסר.

לעמדת המאשימה, **יש למקם את עונשה של הנאשמת ברף האמצעי של המתחמים**, ולפיכך עתרו באי כוח המאשימה **לעונש כולל** של מאסר שלא יפחת מ-**22 חודשים**, לצד מאסר מותנה **קנס** לא גבוה - בשל מצבה הכלכלי הקשה של הנאשמת - **בסך 15,000 ₪**.

נאשמת 7

26. כאמור, **בעניינה של נאשמת 7**, אשר כזכור לא הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד אלא אך בשתי עבירות של הפרת אמונים, הוסכם במסגרת הסדר הטיעון כי המאשימה לא תעתור להטלת מאסר בפועל שירוצה מאחורי סורג ובריח.

נטען על ידי באי כוח המאשימה, בין היתר, כי אף שעניינה של נאשמת 7 "קל" מעניינים של יתר הנאשמים, התנהלותה היא חלק מ"התרבות הארגונית" שאפיינה את מחלקת היבוא בשירות המזון. הודגש כי העבירות של הפרת אמונים בוצעו ברף הגבוה ביותר. באי כוח המאשימה ציינו, גם בעניינה של נאשמת 7, את השיטתיות שבביצוע העבירות ואת העובדה שאין מדובר במעידה חד פעמית.

מנגד, צוין כי הנאשמת שיתפה פעולה החל משלב מוקדם של החקירה.

לבסוף נטען כי נסיבותיה האישיות של הנאשמת אינן מונעות ממנה לבצע עבודות שירות ושהמלצת שירות המבחן להטלת של"צ אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנהוגה.

המאשימה עתרה לקביעת **מתחם עונש הולם** בגין הפרת האמונים **ביחס לניניו שנע בין 6-12 חודשי מאסר, ומתחם** בגין הפרת האמונים **ביחס לטוקר של 6-9 חודשים**, כש**מתחם העונש הכולל** לגבי שתי העבירות שבהן הורשעה הנאשמת - כאמור, ככלי עזר לפני הטלת עונש כולל - הוא בין 9 חודשי עבודות שירות ובין 12 חודשי מאסר בפועל; כמו כן עתרה המאשימה להשתת **עונש כולל של 9 חודשי מאסר** בפועל שירוצו **בעבודות שירות**, לצד מאסר מותנה **קנס בסך 3,500 ₪**.

עיקרי טיעוני ההגנה

27. מנגד, בא-כוח הנאשמים עמדו על השיקולים התומכים בהקלה בעונשם של הנאשמים ובאימוץ

המלצות שירות המבחן שבתסקירים שהוגשו בעניינם.

כמו כן, באי כוח הנאשמים **איבחנו את הפסיקה שאליה הפנתה המאשימה** בטיעוניה וטענו כי אינה מתאימה לנסיבות המקרה דנן.

נאשמת 2

28. בפתח דבריו הבהיר **ב"כ נאשמת 2**, עו"ד גיל דחוח, כי אין בטיעונים שישמיע כדי להפחית מנטילת האחריות ומהודאתה של הנאשמת.

נטען שרוב התקופה שבה בוצעו העבירות היתה עובר לחקיקת חוק ההגנה על בריאות הציבור, אשר נכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2016 ושיש לכך רלוונטיות לתפקוד של שירות המבחן.

ב"כ הנאשמת הדגיש, בין היתר, כי לא היה תכנון מוקדם של העבירות וכי לא היתה דרישה לקבלת שוחד מצדה של הנאשמת. מדובר ב-2,000 ₪ בשנה שקיבלה הנאשמת בחגים ואין מדובר במתנות שניתנו בגין פעילות מסוימת של הנאשמת או סטייה מן השורה, והנזק שנגרם נוגע רק לפגיעה באמון הציבור. עוד נטען שהמתנות לא ניתנו לבקשתה, אלא מדובר ביוזמה של היבואנים ובתדירות שנקבעה על ידם. הודגש כי חרף תפקידה של הנאשמת כמנהלת מחלקת הייבוא, היא לא עסקה בטיפול מול היבואנים אלא בכל מה שקשור לחריגים.

ב"כ הנאשמת טען כי בתיק דנן מתקיים חריג לכלל שלפיו עניינם של מקבלי השוחד חמור מזה של נותני השוחד, וזאת מכיוון שנותני השוחד הם היוזמים והמשחיתים. עוד נטען כי הפגיעה בערכים המוגנים אינה דרמטית וכי ניגוד העניינים אינו חמור, כיוון שהנאשמת לא פעלה מול היבואנים באופן יום-יומי. הסניגור הפנה למסמך דלעיל שהוגש במסגרת הסדר הטיעון שכותרתו "**פרטים מוסכמים**" וטען כי במקרה דנן ההקשר של הניהול הוא חסר משמעות, כיוון שהנאשמת טיפלה אך בבקשות החריגות והיתה נעדרת סמכויות.

עוד נטען שתכונותיה של הנאשמת, המתוארות על ידי שירות המבחן, הן לא תכונות של שחיתות ורצון להתעשר, אלא של חסכים רגשיים וחוסר ביטחון; ושגם תקנון שירות המדינה מכיר במורכבות של הסיטואציה ומתייחס לסירוב שעלול לגרום לפגיעה מצד הגוף הנותן. ב"כ הנאשמת הוסיף כי הנאשמת נכנסה לתוך מציאות קיימת שבה הגבולות היטשטשו על רקע יחסי הידידות שנוצרו מול אנשים שעבדו בשירות המבחן ופרשו לעבוד באופן פרטי. כמו כן, הנאשמת ראתה במתנות ביטוי של הערכה כלפיה וכלפי עבודתה.

ב"כ הנאשמת ציין כי בעלה של הנאשמת נפטר מדום לב כחודש לאחר מעצרה של הנאשמת וכי האירוע השפיע עליה ועל בנותיה וכן על מצבה הכלכלי.

לטענת ההגנה, יש להקל בדינה של הנאשמת גם באשר אין מערכות תומכות היכולות להישאר עם בתה בת ה-15 של הנאשמת הסובלת מקשיים נפשיים, באם הנאשמת תישלח לכלא. בעניין זה הפנה הסניגור בעיקר אל ע"פ 1319/09 **כהן נ' מדינת ישראל** (13.5.2009) (להלן: "**עניין כהן**"), שאליו אתייחס להלן בפרק הדיון, וכן לת"פ (מח' ת"א) 9806-02-13 **מדינת ישראל נ' חמוד** (5.2.2014), שבו כובד "**הסדר טיעון סגור**" לעניין העונש, ולגזר דין שניתן על ידי בית משפט השלום - ת"פ (טב') 2304/06 **מדינת ישראל נ' שפר** (15.11.2010).

עוד הודגש כי הנאשמת שיתפה פעולה באופן מלא עם חוקרי המשטרה וסיפרה להם יותר משהם ידעו. הודגשו גם הודאתה של הנאשמת והחיסכון בזמן שיפוטי, לצד ההליך השיקומי שעוברת הנאשמת.

הסניגור טען כי ישנם מקרים של קבלת טובות הנאה, ללא סטייה מהשורה, לפרק זמן ארוך, וכי "יכול להיות

בשיקול הדעת של המדינה בתחום טווח מאד מאד גדול. אז פה היא בחרה להעמיד על הפרת אמונים ופה היא בחרה להעמיד לדין משמעתי".

נטען כי העובדה שהנאשמת קיבלה טובת הנאה גם אחרי "פרוץ" החקירה, מצביעה על כך שהיא לא הבינה את הסיטואציה ולא הבינה שהיא מקבלת טובות הנאה אסורות.

נטען כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי עבודות שירות ובין 12 חודשי מאסר וכי יש למקם את עונשה של הנאשמת בתחתית המתחם. עוד נטען כי **בשל נסיבות מיוחדות ושיקולי שיקום, יש מקום לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם.**

נאשמת 2 מסרה בדבריה בפני בית המשפט: "אני חשה חרטה עמוקה לגבי המעשים שלי ובושה כלפי המשפחה שלי, כלפי הילדים שלי, חברים שלי לעבודה. אני מאד מאד מצטערת שגרמתי פגיעה כל כך רצינית בכל הסובבים אותי, על בעלי שנפטר בתקופה, הוא לקח כנראה את זה מאד קשה וכחודש אחרי המעצר, חודשיים אחרי המעצר שלי הוא נפטר, לפני 8 חודשים נפטר אבא שלו, חמי, ואימא שלו עברה אירוע מוחי והילדים שלי איבדו בתקופה מאד מאד קצרה את כל המשפחה הקרובה, את כל הדמויות המאד משמעותיות. הן נמצאות במצב פסיכולוגי מאד קשה, גם הילדה הקטנה שעוברת תהליך טיפולי וגם הילדה הגדולה... כרגע אני לא עובדת אבל אני המפרנסת היחידה ולי אפילו מאד מאד קשה לחשוב מה יקרה אם אני אצטרך לעזוב אותן אפילו לתקופה קצרה ומי יהיה איתם, מי יתמוך בהם, ולדעתי הפגיעה במשפחתנו תהיה מאד מאד כבדה וגם הפגיעה שספגנו ואני גם לא יכולה לדעת מה יהיו התוצאות מבחינה פסיכולוגית, מבחינה נפשית, מבחינה כספית ואני מאד מאד מבקשת שכשבת המשפט יבוא לגזור את גזר הדין לגביי שייקח את זה בחשבון ויגלה את כל מידת הרחמים".

נאשם 3

29. **ב"כ נאשם 3**, עו"ד אייל בסרגליק, טען, בין היתר, כי במהלך ביצוע העבירות הנאשם לא היה ער לפליליות שבמעשיו. במהלך החקירה ובהמשך בגישור הוא הבין את הטעות והוא מביע חרטה עמוקה. ב"כ הנאשם ציין את העדויות המרגשות בעניינו של הנאשם ביחס לתכונותיו החיוביות ולנכונות שלו להושיט יד לכל מי שזקוק לעזרה. נטען כי לאחר עלייתו של הנאשם לארץ הוא לא רכש חברים רבים, ושנשי משרד הבריאות, לרבות האנשים שמולם עבד, היו כל עולמו. כך, מבחינת הנאשם, החברות עם ניניו היתה החברות המשמעותיות ביותר שהיתה לו והוא החשיב אותו לחלק ממשפחתו. נטען גם שהספק העבודה של הנאשם היה גבוה ביחס למהנדסי המזון האחרים ושהוא תמיד נידב עצמו למשימות שונות.

עוד צוין כי הנאשם הגיע מתרבות של ציות. ב"כ הנאשם הדגיש שכאשר הנאשם התחיל לעבוד בשירות המזון, הוא נכנס לתוך תרבות קיימת של קבלת מתנות שנעשתה לעיני כל ולא בסתר. כמו כן, בשירות המזון לא היה אחראי מתנות, לא היה חדר מתנות במשרד והיה כשל מערכתי בהבהרת הנהלים לעובדים. עוד נטען כי שיקול הדעת של הנאשם כמהנדס מזון לא היה רחב.

עוד טען הסניגור כי מכלול העבירות שביצע הנאשם מהווה אירוע אחד - סדרה של מעשים בעלי דמיון רב מצדו של הנאשם, כשהשוני המהותי הוא זהות נותן השוחד/המסייע להפרת אמונים.

ביחס לעבירת השוחד חזר הסניגור על כך שניניו היה חברו הקרוב של הנאשם, והוסיף שעם זאת הנאשם לא העניק העדפה לניניו. נטען שסכומי הכסף שהתקבלו מניניו היו סמוך לחגים ולימי הולדת ולא ניתנו בתמורה לפעולות כאלה ואחרות; שההלוואות התבקשו על ידי הנאשם כחלק מתפיסתו את ניניו כחבר קרוב; כי הבילויים על חשבונם של ניניו היו חלק מיחסי החברות ביניהם, וכי אם חבר אמיד יותר מרעהו - הוא משלם. ביחס להלוואה

בסך 100,000 ₪ שביקש הנאשם מניו, נטען כי סירובו של ניו לתת את ההלוואה מצביע על כך שאין מדובר במערכת יחסים של "תן וקח", כי אם בחברות; עוד נטען כי בעניין זה הנאשם פנה לניו "בצחוק בין חברים" ולא באמת התכוון לרכוש דירה.

ביחס לתמורה נטען כי בקשותיו של ניו ממילא היו 80 אחוזים מהבקשות שהוגשו לשירות המזון וכי הנאשם הודה במטרה במעשים ולא חשב שהמתנות יוחסו לבקשה מסוימת. עוד נטען כי הנאשם שגה בכך שהעביר את המסמכים מניו למשרד, אך עשה זאת מתוך רצון לרצות; כי הנאשם סייע לניו כפי שסייע ליתר הגורמים שפנו אליו מכוח אופיו ותפקידו; כי כאשר הנאשם הקליד את הבקשות בעצמו, הוא עשה זאת על מנת לחסוך בזמן וקיבל אישור לעשות כן; וכי הנאשם פעל על פי הנוהל כשביטל בדיקות.

בנוגע ליחסים עם קריספל נטען כי לנאשם יש נטייה להפוך כל קשר ידידותי לאישי וקרוב וכי למעט התשלום עבור חופשה אחת הוא החזיר לקריספל את התשלום עבור החופשות. עוד נטען כי העבירה של קבלת שוחד ובעיקר העבירה של תיווך בשוחד, בוצעו טרם החמרת הענישה בעבירת השוחד על ידי המחוקק.

ב"כ הנאשם הוסיף כי ניו וטוקר מהווים 100% מהשוק והעלה תמיהה כיצד נטען שהיה תעודף לגבי כל אחד מהם.

הסניגור טען גם לאכיפה בררנית בגין אי ההעמדה לדין של אלי גורדון, שכיהן כמנהל שירות המזון ושהודעותיו הוגשו כאמור בהסכמה. לעניין טענת האכיפה הבררנית - שאליה אתייחס בהמשך, בפרק הדיון - הפנה הסניגור, בין היתר, ל-ע"פ 37/07 **פרג נ' מדינת ישראל** (10.3.2008).

הסניגור עתר לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין מספר חודשי עבודות שירות ובין חודשים בודדים של מאסר בפועל, ועתר לגזור עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הקריא הסניגור מתוך התסקיר של שירות המבחן ומתוך חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו, בין היתר ביחס למצבו הנפשי וביחס לסיוע שהוא מעניק לאמו.

נאשם 3 מסר בדבריו בפני בית המשפט כי: "אני קודם כל מאד מאד מצטער מה שעשיתי בעבר, אני יודע שזה חמור אבל אני הבנתי את זה רק בזמן האחרון, לא בזמן אמת. אני אף פעם לא היה לי משהו בראש לעשות משהו בניגוד לחוק כי אני השקעתי בעבודה ונתתי את כל כולי למען הציבור ואף פעם לא חיברתי את זה עם הדברים שלא היה צריך לעשות ולא הבנתי את המשמעות עד הרגע האחרון ואני באמת מצטער מאד על כל מה שעשיתי. אני משלם עכשיו מחיר גבוה גם מבחינת פיזי ופסיכולוגי וגם מבחינת משפחה. אני מאד מצטער על מה שעשיתי".

נאשמת 4

30. **ב"כ הנאשמת**, עו"ד ציון אמיר, תיאר תחילה את התהליך שקדם להגעה להסדר טיעון וטען כי ההחלטה לוותר על הזכות לנהל משפט היתה קשה. כמו כן, הודגש החיסכון הגדול בזמן שיפוטי, בכך שנמנע ניהול תיק מורכב שהיה נמשך שנים ארוכות.

עו"ד אמיר ביקש לדחות את טענות באי כוח המאשימה באשר לחומרה המיוחדת הניבטת ממעשי העבירות ובאשר לכיעור המעשים ולתעוזה שנדרשה על מנת לבצעם. לעמדת ההגנה, אין מקום לביטויים הקשים והדרמטיים שבהם נקטו באי כוח המאשימה בטיעוניהם.

נטען כי אף שמבחינה משפטית ההבחנה בין נותן השוחד למקבל השוחד היא ידועה, במקרה דנן עניינו של נותן השוחד, טוקר, היה הרבה יותר חמור מזה של הנאשמת, כיוון שהוא שיחד רבים, ואין מדובר במי שנדחק על ידי פקיד "אכזר" ו"ציני" לשלם שוחד. ב"כ הנאשמת הדגיש כי על טוקר הושתו 9 חודשי עבודות שירות וטען כי זה צריך להיות קנה המידה לעונש - "הסרגל שאיתו צריך לעבוד". לעמדת ההגנה, נותני טובות ההנאה בפרשה זו היו פעילים מאוד ודומיננטיים בתוך מערכת היחסים הזו, והם בבחינת "מסית ומדיח" שהפגם המוסרי בעניינם הוא גדול יותר; וכן כי אותם מחוללי העבירות, לטענת ההגנה יצאו נקיים (כמעט) לחלוטין מבחינה עונשית.

ב"כ הנאשמת הדגיש כי בכירים ממנה בתוך מקום עבודתה פעלו באותה תרבות ארגונית, כי הסכום של 20,000 ₪ שניתן לנאשמת על פני 10 שנים משמעותו למעשה 2,000 ₪ בשנה, וכי במקרים אחרים שבהם היה מדובר ב-2,000 ₪ בשנה, פרקליטים היו מחליטים בנסיבות מסוימות כלל לא להעמיד לדין או להגיע להסדרים מקלים.

נטען כי ההגדרה בכתב האישום המתוקן לגבי הנזק שנגרם היא מינורית לחלוטין, באשר מדובר ב"תיעדוף" "ככל שהתאפשר". עוד הודגש כי לא נגרם כל נזק בריאותי, אלא נזק תדמיתי בלבד. הסניגור הוסיף וטען כי חלק מהעזרה שהעניקה הנאשמת היא טבעית, כמו כל פקיד המסייע למי שזקוק לשירותיו במקום עבודתו.

ההגנה טענה כי מתחם העונש ההולם בעניינה של הנאשמת נע בין עבודות שירות ובין מאסר לתקופה קצרה יחסית וכי יש למקם את עונשה של הנאשמת בחלק התחתון של המתחם.

ב"כ הנאשמת הזכיר כי הנאשמת כבת 58 וכי אינה בקו הבריאות, באשר עברה טיפולים אינטנסיביים בעבר להסרת גידול מבלוטות הלימפה ולאחר מכן טיפול בסרטן אלים בגרונה. לטענתו, שליחתה של הנאשמת למאסר מאחורי סורג ובריח תעמיד אותה בסכנת חיים ממש; "היא לא תעמוד בזה לא מבחינה פיזית ולא מבחינה נפשית". הסניגור הוסיף כי הנאשמת אינה עבריינית, והיא הידרדרה לביצוע העבירות כשברקע קשיים בריאותיים שלה ושל בעלה. עוד צוין חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, העדר עבר פלילי וכן משבר נגיף הקורונה שבהם יש להתחשב בעת גזירת עונשה של הנאשמת.

ב"כ הנאשמת הטעים כי ההסתייגות של הנאשמת בפני שירות המבחן אינה סותרת את נטילת האחריות, באשר היא התכוונה לכך שכשקיבלה את המתנות, בזמן אמת היא לא ראתה בכך פסול. ההגנה שמדובר במעשה פלילי התגבשה רק בשלב מאוחר יותר.

ב"כ הנאשמת הוסיף כי ניתן וראוי **לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי צדק**, והפנה בעניין זה לפסיקה ולספרות - שלעיקריהן אתיחס בפרק הדיון.

בדבריה בפני בית המשפט מסרה נאשמת 4 כי "מה שאני רוצה באמת להגיד... סליחה ושאני מצטערת מאד על המעשים... ורציתי להגיד שכשעלינו בכל זאת היה לנו באמת קשה והתמודדתי עם דברים קשים בחיים, שזה המחלה... נכשלתי בעבודה ונכשלתי בחיים ועכשיו אני לבד, בודדה ובקושי שורדת את התקופה הזאת. עוד פעם אני רוצה להגיד ולבקש סליחה ושאני מצטערת ומבינה את החומרה הזאת...".

בשלב זה התקשתה הנאשמת להמשיך לדבר, ובהסכמת באי כוח המאשימה הוגש מסמך שאותו היא כתבה מראש (נע19). במסמך זה היא כתבה, בין היתר, כי: "בכל החגים, לקוחות של משרדנו לאות הערכה היו מברכים אותנו, פעם עם שוקולדים, פעם עם גלויות, פעם עם מתנות סמליות - שלא סימנו שום דבר מלבד הבעת הערכה ותודה. מנהג זה היה קיים עוד לפי שהתקבלתי לעבודה... ולרגע לא חשבתי לעומק האם זה מסמל משהו או שמנסים לשחד אותנו... לאחר ששחררתי ממעצר, אני מרגישה שנכשלתי, נכשלתי בעבודה, נכשלתי בחיים כי לא הצלחתי לזהות מה זה טוב, ומה זה רע. אני יודעת שכבר מאוחר, אבל היום אני מצטערת על זה שלא הפעלתי שיקול דעת,

ולא הצלחתי לזהות מה מותר ומה אסור. אני ממש מצטערת". הנאשמת ציינה כי כיום היא חיה לבד ובגלל הקורונה היא בקושי רואה את ילדיה ואת נכדיה, וכן כי הוא לוקחת אחריות וסומכת ומכבדת את בית המשפט.

נאשמת 5

31. **ב"כ נאשמת 5**, עו"ד ליה פילוס, טענה כי אף שמעשיה של הנאשמת פלייט, הם מצויים בגבול התחתון של הפלילות. הודגש כי המעשים נעשו על רקע של יחסי חברות וכי מעשיה לא תרמו להחשת הליכים או לשינוי תוצאות וכן כי לא ניתנה כל תמורה בעד טובות ההנאה. עוד נטען שהיקף טובות הנאה אינו גבוה. כמו כן, נטען שאלמלא המעצר, יתכן שסכום ההלוואה שנטלה הנאשמת מסיטי היה מוחזר אליו.

לטענת הסניגורית, אלמלא הנאשמת היתה חלק מפרשה גדולה, ספק אם היה מוגש נגדה כתב אישום לבית המשפט המחוזי ויתכן שהיו מסתפקים בעניינה בהליך משמעותי. ב"כ הנאשמת הפנתה לפסיקה של בית המשפט העליון ביחס ללקיחת שוחד בסיטואציה שהיא "בין חברים".

עוד נטען כי עבירת השוחד היא עבירה התנהגותית שעשויה להתגבש "גם במקום בו עובד הציבור כלל לא פעל לטובת קידום האינטרס של נותן המתת, תוך כדי היסוד הנפשי של עצימת העיניים", וכי יש להתחשב בכך בעת גזירת הדין.

כן נטען כי המונח מידת האשם המצוין בחוק העונשין במסגרת הבניית הענישה, הוא מושג רחב וכי מידת אשמו של הנאשם משתנה ממקרה למקרה. הודגש כי במקרה דנן הנאשמת לא יזמה את לקיחת השוחד וכי מי שיזם אותו ופנה אליה היה סיטי. הנאשמת מצדה לא עמדה בפיתוי, אך לקיחת טובות ההנאה לא השפיעה על החלטותיה המקצועיות ולא דבק רבב בעבודתה.

לגבי העבירות של הפרת אמונים, צוין כי מדובר בסעיף סל, המנוסח בלשון רחבה. עוד נטען כי הנאשמת לא קידמה אינטרסים של אחרים, אלא את האינטרס הציבורי. ב"כ הנאשם הפנתה למספר פסקי דין ביחס לעבירה של הפרת אמונים וטענה כי המרת עבירות השוחד בהפרת אמונים, בכתב האישום המתוקן, מחזקת את הטענה שניתן להסתפק בעונש שלא ירוצה מאחורי סורג ובריח.

לטענת ההגנה, באישום הראשון מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי עבודות שירות ובין 9 חודשי עבודות שירות, באישומים השני והשלישי נע המתחם בין של"צ למאסר על תנאי, "וסך הכול ענישה משוקללת שלא תעלה על 9 חודשי עבודות שירות".

הסניגורית עתרה **לגזור את עונשה של הנאשמת ברף התחתון של המתחם** בשל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. בהקשר זה ציינה הסניגורית את הודאתה של הנאשמת, את נטילת האחריות והבעת החרטה מצידה, שגם הובילו לחסכון בזמן שיפוטי, את ההשפעה של עצם ההרשעה בפלילים על תעסוקתה, ואת הנזק הכללי שנגרם לה ולמשפחתה.

ב"כ הנאשמת הפנתה לתסקיר שירות המבחן ולחוות הדעת של הפסיכותרפיסטית שאליה פנתה מיוזמתה לטיפול. צוין כי הנאשמת מכירה בחומרת מעשיה, מעוניינת להמשיך בטיפול ולשקם את חייה. הודגש המחיר האישי ששילמה הנאשמת והמחיר ששילמו בני משפחתה.

ב"כ הנאשמת טענה גם היא לאכיפה בררנית, באשר גורמים אחרים במשרד הבריאות לא הועמדו לדין. כמו כן, טענה הסניגורית שיש לקחת בחשבון את חלוף הזמן מעת ביצוע המעשים ואת העובדה שהנאשמת נאלצה להיגרר לחקירה רחבת היקף שאינה קשורה אליה.

ב"כ הנאשמת הדגישה את הבעיות הבריאותיות שמהן סובל בעלה של הנאשמת, ואת אופייה הטוב כפי שהעידו עדי האופי. נטען כי סוגיית הרתעת היחיד כלל אינה רלוונטית בעניינה של הנאשמת וכי הרתעת הרבים יכולה להיות מושגת לא רק מהטלת עונש של מאסר מאחורי סורג ובריח אלא מהמחיר ששילמו הנאשמת ובני משפחתה מאז תחילת ההליך המשפטי, לרבות שלילת החירות והפרסום התקשורתי. הסניגורית הדגישה גם את האינדיווידואליות של הענישה.

בדבריה בפני בית המשפט מסרה נאשמת 5 כדלהלן: "לפני הכל אני רוצה להגיד שאני מודה באשמתי ואני מתביישת במה שעשיתי. ומביעה חרטה על כך וכול החיים אני הייתי תחת חינוך של יושר והוגנות... ואין לי מילים ואפשרות להצדיק את קבלת המתנות אבל היום אחרי שעברתי תהליך טיפולי ופרטני וביוזמתי אני מבינה את הטעויות שלי, איך אני הגעתי להסתבכות בעבירה כל כך קשה ומאוד מתביישת מנזק גרמתי לכולם ממעשים שלי... אני רוצה לבקש מכם שאתם תסלחו לי כי אני עדיין לא סלחתי את עצמי ואני רוצה לבקש מכם לשקם לי את החיים ושאני אוכל לחזור להיות אזרח שומר חוק כפי שרציתי כל החיים ואני מבטיחה לבית המשפט שאני לא אעבור על החוק יותר בשום צורה ובשום דרך. ואני מבקשת מבית המשפט לתת לי אמון ואפשרות לתקן".

נאשמת 6

32. **ב"כ נאשמת 6**, עו"ד יוגב נרקיס, תיאר תחילה את נסיבות חייה הטרגיות של הנאשמת. הנאשמת איבדה את אביה בגיל 12 ואת אימה שלוש שנים לאחר מכן ובהמשך נפלה לדיכאון ו"התגלגלה" בין מסגרות חוץ ביתיות שונות. הנאשמת התחתנה והפכה לאם בגיל צעיר. בעלה של הנאשמת סובל מדיכאונות ומחרדות, הוא אינו מתפקד והנאשמת היא למעשה עמוד התווך של המשפחה, גם בן הכלכלי.

לטענת ההגנה, הנאשמת היא עובדת מצטיינת ותפקידה היה פקידותי, ללא כל השפעה מהותית. בכתב האישום המתוקן לא צוין כי היא עיכבה בקשות אחרות או חיבלה בבקשות שהוגשו על ידי אחרים. למעשה, לטענת ב"כ הנאשמת, לא נגרם כל נזק קונקרטי מביצוע העבירות, מבלי להקל ראש בערך של אמון הציבור.

הודגש כי הפנייה לטוקר נעשתה על רקע הסתבכותו של בנה וכי בעקבות הנטל שנפל על כתפיה והקשיים הכלכליים שאליהם נקלעה, לצד העדר מסגרת משפחתית תומכת, היא פנתה לעזרה לאנשים שעמם עבדה, מתוך תחושה של יחסי חברות עמם. לטענת הסניגור, קבלת ההחלטות של הנאשמת בזמן אמת נבעה מסיפור אנושי מורכב שהיה ברקע. צוין כי בניגוד לנאשמים אחרים בתיק דנן שהגיעו לבית המשפט מלווים בבני משפחה, הנאשמת הגיעה לדיונים בגפה, לנוכח הנסיבות האמורות לעיל ולנוכח העובדה כי כל חייה היא נאלצת להתמודד עם קשיים לבדה. כמו כן הודגשה החרטה הכנה של הנאשמת.

הסניגור טען כי אין במקרה דנן תחכום או תאוות בצע, אלא מצוקה אמיתית שאליה נקלעה הנאשמת וכן כי הנאשמת "נלחמה בשיניים" עם הקשיים ואף השיבה כספים שנטלה מניו.

הסניגור הדגיש שכיום הנאשמת חוששת בעיקר לבתה בת ה-8, לנוכח חוסר התפקוד של בעלה. כמו כן, הנאשמת עצמה מתמודדת עם קשיים נפשיים.

ב"כ הנאשמת טען כי **מתחם העונש ההולם נע בין 4 חודשי עבודות שירות ובין 14 חודשי מאסר בפועל**; וכי בעניינה של הנאשמת **יש להסתפק בעונש שירות בעבודות שירות**.

בדבריה בפני בית המשפט ציינה נאשמת 6 כי: "קודם כל אני רוצה לקחת אחריות מלאה על מעשי, הייתי במצוקה גדולה, אובדת עצות שהתמודדתי מול הרבה צרות לאורך כל השנים מאז אבדן ההורים מגיל 12 ללא משפחה תומכת. לאורך כל השנים אני הייתי עמוד השדרה של הבית של כל הצרות והחובות היו מוטלות על

כתפיי... טעיתי בדרך שבחרתי בה להתמודד מול הדברים ומול הטעויות שעשיתי ועל כן אני מודה בחטא ובמקום שאני נמצאת בו היום. מעולם לא פגעתי באף אדם בדרך שבה הייתי ובדרך שבה עבדתי בשירות המדינה לאורך כל השנים ולאור תפקידי לא היה לי שום החלטה לקבלת שום סמכות מסוימת. במהלך השנים בעלי לאור התקופה חלה במניה דפרסיה שבתקופה של השנים גם הוא לא עבד אני הייתי המפרנסת היחידה... גם עם זה שהוא התחיל לעבוד לאחר מספר שנים לאורך כל התקופה הוא מטופל בכדורים ונופל להתקפי חרדה מטורפים שמאלצים להשבית אותו בבית. אני שוב מדגישה ואומרת שאני טועה ומתחרטת על מעשיי. איבדתי את מקום העבודה וייתכן שגם אאבד את הזכויות שצברתי לאורך כל השנים. אני שבר כלי... מאז אני מטופלת במרכז לבריאות הנפש במפתח תקווה, מול פסיכולוג ומול פסיכיאטר באופן צמוד ונוטלת תרופות במהלך קבוע מה שמחזק אותי ונותן לי את הכוח להמשיך ולשרוד את התקופה הזו. זאת הילדה שלי בת ה-8 שזקוקה לי שאני אעמוד לידה ואני אגדל אותה ושלא יקרה לה מה שקרה לי לגדול ללא הורים. אני מתחננת מבית המשפט לאור הנסיבות שיאשר לי להשתקם מחוץ לכותלי הכלא".

נאשמת 7

33. **ב"כ נאשמת 7 עתר להסתפק בהטלת של"צ**, כהמלצת שירות המבחן, ללא כל רכיב של מאסר בפועל, אף לא בדרך של עבודות שירות.

ב"כ הנאשמת הדגיש, בין היתר, כי הנאשמת כלל לא הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד אלא אך בשתי עבירות של הפרת אמונים, כי הנאשמת כלל לא יזמה את קבלת "המתנות", כלשונו, וכי "המתנות" לא ניתנו בסתר, כי היתה בתפקיד זוט של רכזת לשכה, כי היא הודתה במיוחס לה בחקירתה במשטרה ובבית המשפט, כי היתה ביחסי ידידות הן עם טוקר והן עם ניניו ולא הבינה בשעת מעשה כי היא עוברת עבירה פלילית במעשיה, כי לאחר שנפתחה החקירה היא נטלה אחריות על מעשיה ובדיעבד היא מבינה כי ביצעה עבירה של הפרת אמונים, מתביישת במעשיה ומתחרטת עליהם. כמו כן צוין כי מאז מעצרה בתחילת החקירה היא סובלת מהתקפי חרדה ומהחמרה של בעיות בריאותיות, וכן כי היא גרושה, אם לשתי בנות קטינות, אשר מחמת מצבה הכלכלי הקשה ממשיכה להתגורר בבית הגרוש שלה.

עוד נטען כי מתחם העונש ההולם הוא "בין מאסר מותנה וקנס סמלי לבין חודשים בודדים של עבודות שירות, להערכתי לא יותר משלושה חודשי עבודות שירות ברף העליון" וכי יש למקם את עונשה של הנאשמת בתחתית המתחם.

בדבריה בבית המשפט אמרה נאשמת 7 כי "אני קודם כל מצטערת על מה שעשיתי, ואני לוקחת אחריות מלאה על זה בשלוש וחצי כמעט שלוש וחצי שנים האחרונות אני הבנתי את חומרת המעשה ואני מרצה בסוג את העונש שלי אם זה מתבטא במצב כלכלי ונפשי. ואני מבקשת מבית משפט לאפשר לי לממש את מה שקצינת המבחן הציעה אם זה בעבודה עם קשישים או עם ילדים ודרך זה גם לשקם את עצמי. אני מאוד רוצה לשקם את עצמי. ולבנות את החיים שלי, להמשיך מאיפה שנעצרתי".

דין והכרעה

כללי

34. בהתאם לסעיף 40ב לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

35. **מתחם העונש ההולם** - כידוע, מקום שמיוחסות לנאשם **עבירות אחדות**, יש לקבוע תחילה **האם** מדובר ב"**אירוע אחד**", כך שייקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע כולו, או שמא מדובר ב"**כמה אירועים**", כך שייקבע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד (סעיף 40ג לחוק).

לעניין הפרשנות של המונח "**אירוע**", ראו ע"פ 1605/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.8.2014), בפסקאות 18-15 לחוות דעתו של כב' השופט ס' גובראן; וכן, בהרחבה, ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014) - על "**מבחן הקשר ההדוק**", שנקטו כב' השופטת ד' ברק-ארז וכב' השופט ע' פוגלמן, לעומת "**המבחן הצורני-עובדתי**" ו"**המבחן המהותי-מוסרי**" שבהם נקט כב' השופט י' דנציגר. כמו כן, ראו והשוו: ע"פ 2519/14 **אבו קיעאן נ' מדינת ישראל** (29.12.2014); ע"פ 5643/14 **עיסא נ' מדינת ישראל** (23.6.2015), בפסקה 11 לפסק-דינו של כב' השופט צ' זילברטל; ע"פ 1082/14 **ג'יסאר נ' מדינת ישראל** (23.7.2015); ו- ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל** (3.9.2015).

עוד **ראו בעיקר** ע"פ 5668/13 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.2016) (להלן: "**עניין מזרחי**"), שבו נקבע כי לעיתים, כשמדובר במעשים דומים החוזרים על עצמם, השלובים ואחוזים זה בזה - למרות שמדובר באירועים שונים, מן הראוי לראות את המעשים כאירוע אחדולקבוע מתחם עונש הולם אחד.

בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק, על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עקרון ההלימה**, ולשם כך יתחשב בית המשפט בפרמטרים הבאים: **הערך החברתי שנפגע** מביצוע העבירה ו**מידת הפגיעה** בו, **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין, ו**מדיניות הענישה הנהוגה** [ראו, למשל, ע"פ 2918/13 **דבס נ' מדינת ישראל**, בפסקה 6 (18.7.2013); ע"פ 8641/12 **סעד נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 **מדינת ישראל נ' נעאמנה**, בפסקה 13 (10.6.2014)].

36. **גזירת העונש המתאים** - בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.

כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40ו לחוק) ו**הרתעת הרבים** (סעיף 40ז לחוק), ו**בלבד** שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

37. **חריגה ממתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיפים 40ד-ה לחוק, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין אם לקולה משיקולי שיקום, ובין אם לחומרה משיקולים של הגנה על שלום הציבור.

38. כמו כן, **בפסיקה** הוכרה אפשרות נוספת ל**חריגה ממתחם העונש ההולם**, במקרים מיוחדים, **שלא משיקולי שיקום**, כי אם **משיקולי צדק** שונים.

כפי שהובהר ב-ע"פ 5669/14 **לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל** (להלן: "**עניין לופוליאנסקי**"), במסגרת ע"פ 4559/14 **מדינת ישראל נ' קלנר** (29.12.2015) (להלן: "**עניין קלנר**"):

"בשלבים שונים של ההליך הפלילי, לרבות בעניין גזירת העונש, ראה המחוקק להותיר לבית המשפט מתחם שיקול דעת רחב במטרה לאפשר לו להגיע לתוצאה צודקת והוגנת, כזו שתתאים לנסיבות המקרה שהובא לפניו. כך ראוי שנעשה, במקרים חריגים, גם לגבי חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם במצבים שאינם

נופלים לחריג השיקום. להשקפתי, בסוג כזה של מקרים לא ניתן להלום מצב שלפיו ייכפה על בית המשפט לגזור עונש בלתי מידתי. עם זאת, יודגש ויודגש היטב: פתח זה שאנו פותחים כאן לטובת חריגה ממתחם העונש ההולם - פתח צר הוא" (בפסקאות 217-218 לחוות-דעתו של כב' השופט ע' פוגלמן).

כן, **למשל**, הכירה הפסיקה בהיותו של **מצב רפואי קשה** שיקול המצדיק, במקרים מיוחדים ומתאימים, **לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, מטעמי צדק** [ראו והשוו: **עניין לופוליאנסקי**; ע"פ 4506/15 בר נ' **מדינת ישראל**, בפסקה 10 לחוות דעתו של כב' השופט פוגלמן (11.12.2016) (להלן: "**עניין בר**")].

כמו כן, ראו ת"פ (מח' ת"א) 23061-07-15 **מדינת ישראל נ' עזרן ואח'** (13.10.2016) - גזר הדין בעניין נאשם 3, שניתן על ידי מותב זה, בפסקה 24: "בנסיבות המקרה דנן יש מקום לסטייה מסוימת לקולה ממתחם העונש ההולם, **משיקולי צדק** וחמלה הנוגעים למצבה הבריאותי הקשה והנוגע ללב של אשת הנאשם" (ההדגשה בקו הוספה ואינה במקור).

יצוין כי על גזר הדין האמור הוגש ערעור, אך הוא נדחה: ע"פ 8863/16 **ביהו נ' מדינת ישראל** (27.7.2017).

כן ראו והשוו: ת"פ (מח' ת"א) 55826-08-17 **מדינת ישראל נ' סעדון ואח'** (16.9.2018) - גזר הדין בעניין **נאשמת 2**, שניתן על ידי מותב זה, בעיקר בפסקה 21: "... עם זאת, הנסיבות של הנאשמת בתיק זה הן **חריגות ומיוחדות**, כפי שיוטעם להלן ... על כן, לאחר התלבטות, החלטתי לקבל את עתירתו החלופית של ב"כ הנאשמת ולחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם בעניינה של הנאשמת, וזאת בעיקר משיקולי שיקום וכן **לנוכח מצבה הרפואי והנפשי**" (ההדגשה בקו הוספה ואינה במקור).

גם **בספרות** הובעה העמדה שלפיה חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם אפשרית לא רק משיקולי שיקום, כי אם גם **מטעמי צדק ועיני דין וכדי למנוע עיוות דין**. ראו, למשל, והשוו: יובל ליבדרו "חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק" **הסניגור** 197, 4 (2013); אורן גזל-אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" **ספר דורית ביניש** (קרן אזולאי, איתי בר-סימן-טוב, אהרן ברק ושחר ליפשיץ, עורכים, 2015).

כך גם הוצע במסגרת **הצעת חוק שהוגשה מטעם הממשלה** - הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בעניישה), התשע"ו-2016 - להוסיף בחוק סעיף שלפיו **בית המשפט יהיה רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם "אם מצא כי מתקיימת נסיבה מיוחדת ויוצאת דופן שאינה קשורה בביצוע העבירה, מהנסיבות המפורטות להלן, המצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם כדי למנוע עיוות דין: ..."**.

מן הכלל אל הפרט

מתחמי העונש ההולם

39. תחילה יצוין כי במקרה דנן **אין** מדובר באירוע אחד. לפיכך **מבחינה עקרונית** יש לקבוע **מתחם נפרד לכל אירוע** - בעיקר תוך הבחנה בין מעשי לקיחת השוחד מן הצד האחד ובין העבירות של הפרת אמונים מן הצד האחר, וזאת בשים לב גם לחומרה היתרה של העבירה של לקיחת שוחד, שהעונש המרבי בגינה כיום (מאז תיקון 103 לחוק) הוא עשר שנות מאסר ולפני כן היה שבע שנות מאסר, ובין החומרה הפחותה של העבירה של הפרת אמונים שהעונש המרבי בגינה הוא שלוש שנות מאסר.

עם זאת, מקום שהנאשמים הורשעו במספר **עבירות דומות של הפרת אמונים**, ניתן לראות במעשים השונים של הפרת אמונים **אירוע מתמשך אחד**, שבגינו ניתן לקבוע **מתחם עונש הולם אחד** לעבירות של הפרת אמונים; זאת, בהתאם להלכה שנקבעה **בעניין מזרחי**, שלפיה כאמור כשמדובר במעשים דומים החוזרים על עצמם - למרות שמדובר באירועים שונים, לעיתים מן הראוי לראות את המעשים כאירוע אחד ולקבוע בגינם מתחם עונש הולם אחד.

40. במעשיהם פגעו הנאשמים **פגיעה במספר ערכים מוגנים** וביניהם: שלטון החוק; אמון הציבור בעובדי הציבור; תקינות המנהל וטוהר המידות; והשוויון.

מידת הפגיעה בערכים האמורים היא **ממשית ואינה קלה** - בעיקר נוכח העובדה שאין מדובר במעידה חד-פעמית, אלא בהתנהלות חמורה שנמשכה מספר שנים, במועדים רבים, וכן בשים לב לכך שגם העבירות של הפרת אמונים, ובמיוחד העבירה של לקיחת שוחד, נעשו בנסיבות של נטילת טובות הנאה ממשיות לאורך זמן.

41. בית המשפט העליון חזר והדגיש, לא אחת, את **חומרת העבירה של נטילת שוחד** על ידי עובדי ציבור; וכן כי **"מי שהורשע בעבירה של שוחד ראוי לו שישא במאסר בפועל, ולתקופה ממשית"** [ע"פ 766/07 כהן נ' מדינת ישראל (19.11.2007)].

כך, למשל, ב-ע"פ 267/13 **מדינת ישראל נ' לוי** (23.6.2013) (להלן: **"עניין לוי"**) הוטעם כי:

"לא ניתן להפריז בחומרתה של תופעת השחיתות השלטונית, שאוכלת בכל פה בתפקודן התקין של הרשויות ומכרסמת בלגיטימיות שלהן. בית משפט זה עמד על חומרתה של התופעה כבר בתחילת דרכו, וככלל אימץ עמדה מחמירה כנגד עובדי ציבור שחטאו בשחיתות ... החשיבות הנודעת לענישה קפדנית בתחום זה נובעת לא רק מחומרת העבירות ומנזקיהן, אלא גם מן הקושי הטמון, באופן טבעי, בגילויין... אם כן, נדרשת בתחום זה ענישה משמעותית ומרתיעה אשר תציב מענה ראוי לביצוען של עבירות אלו" (בפסקה 13 לפסק-דין של כב' השופט ד' ברק-ארז).

וראו במיוחד את דבריו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין, בפסקה א. לפסק-דין **בעניין אלסין**:

"...יאמר בקול צלול, עבירת השוחד - המטילה רקב מצחין בשירות הציבורי ... צריכה להיענש במאסר מאחורי סורג ובריח...".

כן ראו דבריו של כב' השופט ג' קרא ב-ע"פ 9180/16 **מליק נ' מדינת ישראל**, בפסקה 50 (16.11.2017) (להלן: **"עניין מליק"**):

"עבירות השוחד והפרת האמונים הן עבירות שחיתות שמקעקעות את אמון הציבור בשירות הציבורי; "עבירת השוחד היא מהחמורות ביותר במישור הציבורי, היא משחיתה את המידות, היא מהווה סכנה ליסודותיו של משטר חברתי צודק, היא מערערת את האמון של הציבור בשלטון" ... הענישה הראויה והנוהגת בעבירת שוחד היא מאסר לריצוי בפועל הן לנותן השוחד והן למקבל השוחד; "הכלל בכפוף לחריגים, לגבי המקבל, וכך גם לגבי הנותן, הוא שעליהם לרצות את המאסר בין כותלי הכלא, דווקא משום שהמעורבים בעבירות שוחד הם אנשים המכונים נורמטיביים ובדרך כלל חסרי עבר פלילי, יש להחמיר עימם וזאת למען יראו וייראו.

היינו בעבירות כאלה יש ליתן משקל נכבד לשיקול בדבר הרתעה כללית... אכן, סטייה מהשורה מוסיפה מימד של חומרה לעבירת השוחד... עדיין לקיחת שוחד על ידי עובד ציבור, גם מבלי שהדבר ישפיע על מילוי תפקידו, פוגעת באמון הציבור".

כמו כן, בעבירות השוחד יש מקום ליתן מעמד בכורה לאינטרס הציבורי, על פני שיקולים אחרים לרבות הנסיבות האישיות של הנאשמים.

"... הרי שגם בהינתן נסיבות הקולא עליהן הצביע המערער - ובראשן הודאתו, הבעת חרטה והידרדרות מצבו הרפואי - לא ניתן לראות בעונש המאסר הכולל שנגזר עליו ככזה המתיישב עם מלוא החומרה שבמעשיו. ויוזכר כי בעבירות שוחד ושחיתות ציבורית, יינתן משקל מכריע לאינטרס הציבורי המחייב ענישה מחמירה על פני הנסיבות האישיות" [ע"פ 864/19 מדינת ישראל נ' חינואי, בפסקה 19 לפסק-דין של כב' השופט ג' קרא (10.7.2019); ראו גם: ע"פ 10627/06 יהושע נ' מדינת ישראל (8.5.2007); עניין אלסין, בפסקה 11 לפסק-דין של כב' השופט זילברטל; רע"פ 4184/15 בקלה נ' מדינת ישראל, פס' 10 לפסק דין של כב' השופט ס' ג'ובראן (18.6.2015) (להלן: "עניין בקלה")].

כאן המקום להטעים כי בשנים האחרונות הוחמרה רמת הענישה בעבירות השוחד, בעקבות החמרת העונש המרבי, במסגרת תיקון 103 לחוק העונשין, לאחר שהעונש המרבי בגין לקיחת שוחד הועלה משבע לעשר שנות מאסר.

בעניין זה יפים דבריה של כב' השופטת ד' ברק-ארז, בפסקה 14 לפסק-דינה בעניין לוי (שניתן בשנת 2013):

"ניתן ללמוד על מידת חומרתן של העבירות שבהן הורשע המשיב, גם מן העונשים המרביים שקבועים כיום בצידן של עבירות אלה - עונשי מאסר של עד 10 שנים בגין כל אחת מהן. לא למותר לציין כי העלאת הרף של ענישה מירבית בגין עבירת השוחד - מ-7 שנות מאסר ל-10 שנות מאסר, בצד העלאת הקנס המירבי בגין עבירה זו, היא בגדר שינוי חדש יחסית המהווה מסר ברור מצידו של המחוקק בכל הנוגע לגישה העונשית הראויה... בדברי ההסבר להצעת החוק שהובילה לתיקון צוין במפורש כי ההחמרה הנוספת נועדה לבטא את החומרה הנודעת ללקיחת השוחד, שהיא עבירת שחיתות המצויה במדרג החומרה הגבוה ביותר... דברים מפורשים אלו של המחוקק, מהווים מסר חד וברור, אשר אין להתעלם ממנו כאשר יבוא בית המשפט לגזור את עונשם של המורשעים בעבירות אלו... חשוב להדגיש כי גם אם ניתן להצביע על מקרים שבהם לא תמיד השתקפה חומרתן של עבירות אלו בעונשים שהושתו בגין הרי שכפי שציניתי בעבר, אין בכך לכדי למנוע את התאמתה של מדיניות הענישה לחומרתן הברורה של העבירות...".

לעניין העלאת רף הענישה בעבירות השוחד, ראו גם דבריו של כב' השופט נ' הנדל במסגרת עניין קלנר, בפסקה ד' בחלק הכללי לחוות-דעתו:

"העונש המירבי בגין לקיחת שוחד עומד על 10 שנות מאסר בפועל, ו-7 שנים בגין מתן שוחד. בעבר הרף היה נמוך יותר, והוא הועלה במסגרת תיקון מס' 103 לחוק, אשר קבע גם קנסות מוגדלים בגין עבירות השוחד... מטרת התיקון הייתה לשקף את

החומרה היתירה אשר גלומה בלקיחת שוחד, ולפגוע במוטיבציה הכלכלית של אלו הזוממים לרקוח עסקאות שוחד... אף אם מדובר בעובד ציבור ללא עבר פלילי - אין בנתון זה כשלעצמו כדי להצדיק הקלה בעונש, שהרי 'בדרך כלל הנתון של העדר עבר פלילי הוא מטיבה ומטבעה של עבירת השוחד; חזקה על עובד ציבור שעד אשר הוא נכשל בהפרת אמון ונטילת שוחד, מדובר באדם נורמטיבי'..."

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

42. **תחילה** אתייחס לנסיבות הכלליות הנוגעות לביצוע העבירות על ידי כלל הנאשמים, ובהמשך אתייחס לנסיבות ביצוע העבירות הקונקרטיות ביחס לכל נאשם ונאשם.

אף שמעשיהם של הנאשמים אינם מצויים בפני עצמם ברף הגבוה ביותר של עבירת השוחד, קיימות נסיבות אחדות לחומרה: כל אחד מהנאשמים נטל טובות הנאה או הטבות **מכמה** יבואני מזון או יועצי מזון, או לפחות משניים, וזאת, **במועדים רבים** במשך **מספר שנים**; אין מדובר אפוא במעידה חד פעמית, אלא בנטילה **חוזרת ונשנית** של טובות הנאה **כביכול ולמעשה כחלק משגרת העבודה** בשירות המזון; **בשום שלב הנאשמים לא עצרו** לבחון את מעשיהם הפסולים **ולא הפסיקו** אותם; ואף ששווי טובות ההנאה נע בכל פעם לרוב בין מאות שקלים לכאלף שקלים - **ערך טובות ההנאה המצטבר שנטל כל אחד מהנאשמים במשך התקופה הרלוונטית הגיע לפחות לאלפי שקלים ולרוב אף ליותר מכך.**

כאן המקום לציין כי **אומנם** במרבית האירועים, כפי שצוין בכתב האישום המתוקן, בין נותן טובות ההנאה ובין הנאשם/ת נרקמו יחסי ידידות על רקע היכרות קודמת במסגרת העבודה בשירות המזון; **אולם**, אין לראות בכך נסיבה ממשית לקולה.

הנזק הציבורי בגין עבירות שוחד והפרת אמונים ובגין קבלת טובות הנאה על ידי עובדי ציבור מאת מי שנזקקים לשירותיהם **אינו ניתן לכימות. אין מדובר רק בנזק קונקרטי** שנגרם על ידי ביצוע העבירות דנן - שהוא בעיקרו **נזק תדמיתי** למשרד הבריאות ולשירות המזון בפרט, לצד פגיעה **בשוויון** בין אלו שנתנו טובות הנאה לנאשמים ובין אלו שגם הם נזקקו לשירותי הנאשמים ולא נתנו להם טובות הנאה; **הנזק כתוצאה מהעבירות שביצעו הנאשמים הוא "תרומתם" המפוקפקת להתפשטות השחיתות השלטונית ולפגיעה בערכים המוגנים של טוהר המידות, תקינות המנהל ואמון הציבור בעובדי השירות הציבורי.**

הסניגורים טענו, רובם ככולם, כי **הנאשמים הושפעו מתרבות ארגונית** של קבלת מתנות שהיתה נהוגה בשירות המזון וכי בזמן אמת הם לא הבינו את הפסול שבמעשיהם.

אין לקבל טענה זו בשל מספר טעמים: ראשית, "תרבות ארגונית" שלילית אינה נוצרת ומתחזקת יש מאין על ידי גורם עלום, ובמקרה דנן היא הוטמעה כ"נוהג" נפסד בהתנהלות שיטתית פסולה מצד הנאשמים; **שנית**, מעשי העבירות שבהם נכשלו הנאשמים נמשכו זמן רב, מספר שנים ולעיתים עשור, ובשום שלב לא מצא לנכון מי מהנאשמים לעצור את קבלת טובות ההנאה; **ושלישית**, ביחס לרוב הנאשמים, נסיבות קבלת טובות ההנאה אינן עולות בקנה אחד עם הטענה שמדובר בקבלה "תמימה" של מתנות בחגים במסגרת "תרבות ארגונית" נפסדת: כך, למשל, קבלת כספים במזומן ממש; קבלת טובות הנאה בערך גבוה בכל פעם; קבלת טובות הנאה בעקבות יוזמה של הנאשם/ת-עובד/ת שירות המזון; קבלה של טובות הנאה בעקבות סיכום מוקדם בין נותן השוחד למקבלי השוחד; קבלת הלוואות, שבחלקן אף לא הוחזרו; וקבלה של טובות הנאה שלא בסמוך לחגים וללא קשר לחגים.

יש לדחות גם את טענתם של חלק מהסניגורים שלפיה יש להתחשב לקולה בחלופי הזמן. זאת, מכיוון שהעבירות

נמשכו עד שלהי שנת 2017 ("סוף התקופה הרלוונטית" של ביצוע העבירות); כתב האישום הוגש כשנה לאחר מכן, ולנוכח היקפו של התיק ומורכבותו, אין מדובר בשיהוי בהגשת כתב האישום; ולמעשה, לא חלף פרק זמן ניכר מסיום ביצוע העבירות עד היום.

מדיניות הענישה הנוהגת

43. כפי שיפורט להלן, **קיימת פסיקה ענפה בעניין הענישה הראויה** בגין העבירה של לקיחת שוחד ובגין העבירה של הפרת אמונים, ובפסיקה **קיים מנעד רחב של עונשים**, כשברי כי כל מקרה שונה ממשנהו וכי כל מקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו הקונקרטיות.

המאשימה הפנתה לפסקי דין רבים, שבחלקם נדונו **מקרים אשר נסיבותיהם חמורות במידה רבה מנסיבות המקרה דנן**, בשל נסיבות מחמירות שונות, כגון בכירות מיוחדת של התפקיד, ריבוי מקרים, ריבוי אישומים, סטייה מן השורה, גובה סכומי השוחד ועוד; זאת, כפי שיצוין בקצרה להלן: ע"פ 5735/18 **גודובסקי נ' מדינת ישראל** (9.12.2019), שבו העמיד בית המשפט העליון את עונשו של המערער על 6 שנות מאסר בפועל, חלף 7 שנים, בגין הרשעתו בעבירות שוחד והלבנת הון, עת שימש כמנהל אגף הארגון של מפלגת "ישראל ביתנו"; **עניין בר**, שבו הקל בית המשפט העליון בעונשו של ראש עיריית רמת גן לשעבר והעמידו על 3 שנות מאסר בפועל, חלף 5.5 שנים, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, וזאת עקב גילו המבוגר (כ-81) ומצבו הרפואי הקשה; ע"פ 5083/08 **בניזרי נ' מדינת ישראל** (24.6.2009), שבו העמיד בית המשפט העליון את עונשו של המערער, שכהן בתפקיד שר בממשלה, על 4 שנות מאסר, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים, קשירת קשר לביצוע פשע ושיבוש מהלכי משפט; ע"פ 7593/08 **ריטבלט נ' מדינת ישראל** (1.9.2009), שבו הורשעו שני המערערים בעבירות שוחד, הלבנת הון ועבירות מס, והושתו עליהם 4 ו-6 שנות מאסר בפועל; ע"פ 864/19 **מדינת ישראל נ' חנאוני** (10.7.2019), שבו החמיר בית המשפט העליון את עונשו של המשיב - אשר שימש בתפקיד ראש צוות חוקרים במשטרה והורשע בריבוי עבירות של לקיחת שוחד, קבלת דבר במרמה, ניסיון לקבלת דבר במרמה, שיבוש מהלכי משפט, הפרת אמונים וסחיטה באיומים - והעמיד את העונש על 42 חודשי מאסר, חלף 36 חודשים; ו-ת"פ (מחוזי ת"א) 4004/09 **מדינת ישראל נ' כהן** (30.9.2013), שבו הוטלו על השופט בדימוס דן כהן 6 שנות מאסר בפועל, בגין הרשעתו בעבירות שוחד, עת שימש כדירקטור בחברת החשמל, כיו"ר ועדת הנכסים של הדירקטוריון וכחבר ועדת המכרזים העליונה בחברת החשמל.

כמו כן, חלק מהפסיקה שאלה הפנתה המאשימה היא פסיקה ישנה למדי.

מנגד, הפנו **באי כוח הנאשמים** בעיקר לפסיקה המתייחסת למקרים שנסיבותיהם קלות במידה רבה מנסיבות המקרה דנן, לרבות מקרים שבהם היה "הסדר טיעון סגור" שכובד על ידי בית המשפט ולרבות פסיקה של בתי משפט השלום ואף פסיקה של בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה בגין נטילת מתנות שלא כדין.

44. להלן אתייחס **רק** לפסקי הדין הרלוונטיים והדומים במידה זו או אחרת לענייננו, **שניתנו על ידי בית המשפט העליון ועל ידי בתי המשפט המחוזיים**, בעיקר אלה שאליהם הפנו באי כוח הצדדים; ותחילה - פסקי הדין שאליהם הפנתה המאשימה.

לא אתייחס, אפוא, לפסיקה של בתי משפט השלום ושל בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה, וגם לא אתייחס לפסיקה בלתי רלוונטית לרבות פסיקה ישנה מדי.

כמו כן, לא אדרש לפסיקה, הן של בתי משפט מחוזיים ושל בתי משפט השלום, **שבה אומצו הסדרי טיעון "סגורים"**; זאת, בשים לב להלכה הפסוקה של בית המשפט העליון, שלפיה רק "במקרים חריגים ונדירים" יתערב

בית המשפט בהסדר טיעון לעניין העונש, ובמיוחד ב"הסדר טיעון סגור" או בהסדר שנבע מקשיים ראייתיים [על כך ראו למשל: ע"פ 7757/11 פלוני נ' מדינת ישראל (13.2.2013); ע"פ 5845/14 אסט נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 סיפא (20.4.2016); ע"פ 6520/15 שרעבי נ' מדינת ישראל, בפסקה 15 סיפא (2.6.2016); ע"פ 2021/17 מצגר נ' מדינת ישראל (30.4.2017), בפסקאות 11-14 לפסק-דין של כב' השופט ע' פוגלמן (להלן: "עניין מצגר"); והשוו: ע"פ 6943/16 גלקין נ' מדינת ישראל, בפסקה 3 סיפא (28.1.2018); ע"פ 1901/19 אסולין נ' מדינת ישראל, בפסקה 2 סיפא (31.5.2020)].

45. המאשימה הפנתה, בין השאר, לפסיקה הבאה:

עניין מליק שבו הפחית בית המשפט העליון את עונש המאסר בפועל שהושת על המערער, אשר שימש כסגן ראש עיריית נשר, והעמידו על 30 חודשי מאסר (חלף 36), נוכח שיהוי בהגשת כתב האישום נגדו; זאת, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, שידול למתן שוחד, מרמה והפרת אמונים.

ת"פ (חי') 57615-05-13 **מדינת ישראל נ' וינשטיין** (25.4.2017), שבו הושתו 36 חודשי מאסר על הנאשם ששימש כמזכיר עיריית נשר בגין קבלת שוחד בסכום כולל של 78,300 ₪.

אלא ש-ע"פ 3549/17 **מדינת ישראל נ' וינשטיין** (27.11.2017) הופחת עונש המאסר, בהסכמת הצדדים, מ-36 חודשים ל-26 חודשים.

ע"פ 3295/15 **מדינת ישראל נ' גפסו** (31.3.2016), שבו התקבל הערעור על קולת העונש שהוטל על ראש העיר נצרת עילית, ונקבע כי המשיב יישא את ששת חודשי המאסר בפועל שנגזרו עליו, מאחורי סורג ובריה ולא בעבודות שירות, וזאת בגין הרשעתו בעבירה של לקיחת שוחד על דרך ההתניה.

ע"פ 8758/15 **כרמל נ' מדינת ישראל** (23.3.2016), שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן 18 חודשי מאסר בפועל, בגין קבלת שוחד בחמישה מקרים, מצד מי ששימש כקצין מתנדבים במשמר הגבול, בתמורה להבטחה כי יסגור תיקים פליליים המתנהלים נגד נותני השוחד או בתמורה להבטחה כי ינפיק אישורי כניסה לישראל לפועלים או לתושבים של הרשות הפלסטינית.

עניין קלנר - פסק-הדין שדן בעניינם של מספר נאשמים בעיקר בנוגע לפרשת "הולילנד" - שבו הועמד עונשו של ראש הממשלה לשעבר אהוד אולמרט, לאחר שזוכה ברוב דעות מהאישום הראשון והעיקרי, על 18 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתו באישום השני של לקיחת שוחד בסך 60,000 ₪.

עניין אלסין שבו התקבל ערעור המדינה על קולת העונש והושתו על המשיב 9 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, וזאת בגין העבירות הבאות שביצע המשיב, עת עבד כפקח הגירה ברשות מנהל האוכלוסין: שתי עבירות של לקיחת שוחד, שתי עבירות איומים, שלוש עבירות מרמה והפרת אמונים ועבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות.

ע"פ 5806/13 **מדינת ישראל נ' בן גיא** (17.6.2014), שבו התקבל הערעור על קולת העונש כך שעונשו של המשיב, אשר שימש כמנהל מחלקת גינון וגיזום בעיריית תל אביב, הועמד על 20 חודשי מאסר בפועל, חלף 12 חודשים, וזאת בגין הרשעתו בשש עבירות של קבלת שוחד ובשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים - העדפת קבלנים בהקצאת העבודה, פיקוח רופף יותר והימנעות מהטלת קנסות - במסגרת ארבע פרשיות שוחד.

ת"פ (מח' מרכז) 44675-03-12 **מדינת ישראל נ' שאטו** (12.9.2013) (להלן: "עניין שאטו"), שבו הושתו על

הנאשם, שעבד כמתשאל ביחידת המסתננים ברשות ההגירה, 15 חודשי מאסר בפועל, בגין הנפקת ארבע אשרות שהייה לנתינים זרים תמורת בצע כסף, תוך ניצול חולשתם של הנתינים וחרף העובדה שנתינים אלו לא זוהו כדבועי ולא המציאו מסמכים לביסוס זכאותם לקבלת האשרות. במסגרת ע"פ 6412/13 **שאטו נ' מדינת ישראל** (20.1.2014) הופחתו 60 ימים מתקופת המאסר.

עניין לוי שבו התקבל הערעור על קולת העונש בן 12 חודשי מאסר בפועל, ועונשו של המשיב הועמד על 20 חודשי מאסר בפועל, בגין כך שהמשיב, שכיהן כגזבר ומזכיר מועצה אזורית, קיבל מקבלן בניין שוחד בסך כ-20,000 ₪ בתמורה להעברת סך של כ-150,000 ₪ לקבלן מכספי המועצה, בגין עבודות שלא בוצעו בפועל; זאת, תוך שבית המשפט הדגיש כי דובר באירוע אחד בלבד שבו נכשל המשיב לאחר 35 שנות שירות ציבורי, וכן כי היה שיהוי של המערערת בהגשת כתב האישום וכי היתה חוות דעת חיובית של שירות המבחן, ואלמלא נסיבות מקלות אלה היה מקום להחמיר עם המשיב אף יותר.

ע"פ 3071/13 **מלכה נ' מדינת ישראל** (19.6.2013), שבו נדחה הערעור של מי ששימש כמנהל מחלקת רכב וחניונים בעיריית חדרה, על חומרת העונש בן 15 חודשי מאסר בפועל שהושת עליו, בעקבות הרשעתו בחמש עבירות של לקיחת שוחד והפרת אמונים ובעבירת מס, בגין מקרים של נטילת שוחד ממי שביקשו לקיים אירועים בחוף הים שבאחריות העירייה.

ע"פ (מח' חי') 14250-11-08 **מדינת ישראל נ' ערבה** (5.2.2009) (להלן: "**עניין ערבה**"), שבו נדון ערעור כפול על מידת העונש של מי שעבד כראש מדור מסחר בחברת החשמל, והתקבל הערעור על קולת העונש כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 18 חודשים, בגין נטילת שוחד שהסתכם באלפי שקלים, במספר הזדמנויות, בתמורה לפתיחת הזמנות חדשות לחיבור לרשת החשמל, בניגוד לנהלים ובידיעה כי למבנים אין את האישורים הנדרשים. ב-רע"פ 1650/09 **ערבה נ' מדינת ישראל** (2.3.2009) נדחתה הבקשה למתן רשות ערעור על העונש שנגזר על המבקש.

עניין מצא, שבו הושתו על ראש רשות המיסים דאז, ג'קי מצא, 12 חודשי מאסר בפועל, בגין הרשעתו בעבירה של סיוע לשוחד ובחמש עבירות של הפרת אמונים.

כמו כן, הפנתה המאשימה ל-ת"פ (מח' ת"א) 23061-07-15 **מדינת ישראל נ' עזרן ואח'** (להלן: "**עניין עזרן**"), שנדון לפני מותב זה, בעניינם של שני הנאשמים הראשונים (מבין עשרת הנאשמים דשם), אשר בתקופה הרלוונטית היו שוטרים ואשר הורשעו, בין היתר, בעבירה של לקיחת שוחד, והוטלו עליהם 12 ו-15 חודשי מאסר בפועל (בהתאמה).

עוד הפנו באי כוח המאשימה לפסקי דין שבהם נדונו מקרים של **הפרת אמונים**, כדלהלן:

רע"פ 3292/15 **לחיאני נ' מדינת ישראל** (17.11.2015), שבו הורשע המבקש, שכיהן בתפקיד ראש עיריית בת ים, בשלוש עבירות של הפרת אמונים - קבלת כספים לצורך כיסוי חובותיו מאנשי עסקים התלויים בעיריית בת ים (שבראשה עמד), בסכום כולל של כמיליון ₪, וקבלת כספים מתשעה עובדי עירייה, אשר תנאי העסקתם היו תלויים בו באופן ישיר. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש הראוי, ביחס לכל אחת מהעבירות שבהן הורשע המערער, עומד על 5-18 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה, והעמיד את העונש על 8 חודשי מאסר בפועל, חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות שנגזרו בבית משפט השלום. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור וציין כי קביעת בית המשפט המחוזי בדבר מתחמי הענישה היא ראויה בנסיבות המקרה.

ע"פ 677/14 **דנקנר נ' מדינת ישראל** (17.7.2014), שבו נדונו פעולות שעשה המערער בעת שכיהן כדירקטור

וכיו"ר הדירקטוריון של בנק הפועלים, שבמסגרתן פעל בניגוד עניינים חריף, במרמה ובתחבולה. באישום הראשון הורשע המערער בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, בעבירה של פגיעה בניהול תקין של עסקי תאגיד בנקאי ובעבירה של תחבולה, בגין כך שלא נמנע מהשתתפות בתהליכים הקשורים ברכישתו של בנק תורכי ובגובה הפיצוי לקבוצת RP ושלא נמנע מתמיכה בעסקאות אלה, וזאת חרף קיומם של קשרים עסקיים בינו לבין קבוצת RP. כמו כן, המערער לא גילה את דבר הקשרים האמורים לחברי הדירקטוריון ולהנהלת הבנק. באירוע נוסף ניתנה על ידי בנק הפועלים הלוואה לאיש העסקים צ'ינג'ולו, לאחר שהאחרון פנה למערער בעניין, והמערער ביקש וקיבל במקביל הלוואה מבנק DHB, אשר במועדים הרלוונטיים שימש צ'ינג'ולו כיו"ר הדירקטוריון שלו והיה בעל השליטה בו. באישום השני הורשע המערער בעבירה של תחבולה, בגין קבלת אשראי מבנק הפועלים על בסיס הצהרת עושר שכללה פרטים שגויים ומטעים ועל בסיס מידע כוזב שמסר המערער שלפיו ההלוואה נועדה לשמש למימון ביניים בבניית נכס נדל"ן, אף שבפועל הכספים נועדו לאפשר לבני משפחתו של המערער לרכוש אגרות חוב. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש בגין העבירה של מרמה והפרת אמונים נע בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל. בבית המשפט העליון התקבל הערעור על חומרת העונש ועונשו של המערער הועמד על 8 חודשי מאסר בפועל, חלף 12 חודשים, תוך שבית המשפט העליון ציין כי מתחמי הענישה שנקבעו על ידי בית המשפט המחוזי (לרבות המתחם דלעיל בגין העבירה של מרמה והפרת אמונים) הם ראויים.

ע"פ 1044/12 סער נ' מדינת ישראל (10.12.2012) - אשר קשור ל"פרשת רשות המסים", שבגינה הועמד לדין, בין היתר, גם ראש רשות המסים דאז ג'קי מצא (עניין מצא) - ובו נדחה הערעור על הרשעת המערער (סער), אשר כיהן כמנהל בית המכס והמע"מ בירושלים, בשלוש עבירות של הפרת אמונים ועל העונש בן 5 חודשי מאסר בפועל, תוך שהוטעם (בפסקה 26) כי "מדובר בפרשה חמורה המעידה שהשחיתות הגיעה גם לבכירים במינהל הציבורי" וכן ש"קיימת חומרה רבה בעבירת הפרת אמונים מצד עובד ציבור... ולכן יש צורך בענישה מרתיעה" (בפסקה 27).

ע"פ 846/12 ויטה נ' מדינת ישראל (19.6.2013) (להלן: "עניין ויטה"), שאף הוא קשור ל"פרשת רשות המסים" ושבזיכה בית המשפט העליון את המערער, אשר שימש כפקיד שומה גוש דן וכתר הסכמי מס עם חלק מלקוחותיו של עורך דינו, מעבירה אחת של הפרת אמונים, הותר הרשעתו בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים והעמיד את העונש על 5 חודשי עבודות שירות.

ע"פ (ת"א) 71154/06 עמר נ' מדינת ישראל (13.1.2008), שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן 12 חודשי מאסר בפועל שהושת על המערער בבית משפט קמא, אשר לא אימץ את העונש שלו עתרו הצדדים במשותף במסגרת הסדר טיעון - 3 חודשי מאסר בעבודות שירות - בעקבות הרשעת המערער בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים, בגין שני מקרים של קבלת כספים מגורמים שנזקקו לרישיון עסק, עת עבד המערער בעיריית תל אביב.

46. מנגד, באי כוח הנאשמים הפנו בעיקר לפסיקה הבאה.

להלן תובא הפסיקה הרלוונטית שאליה הפנה כל אחד מהסניגורים, על פי סדר הנאשמים בכתב האישום המקורי, כשלגבי כל נאשם תובא הפסיקה העיקרית שלא הוזכרה לפני כן על ידי מי מבאי כוח הצדדים.

אקדים ואציין כבר עתה כי **אומנם** בחלק מהפסיקה שאליה הפנתה ההגנה נדנו מקרים שבהם היו נסיבות מסוימות לחומרה; **אולם**, המקרה שלפנינו בולט בחומרתו בשל נסיבות מחמירות אחדות, ובהן ריבוי המקרים והתמשכות מעשי העבירות במועדים רבים ועל פני שנים ארוכות.

ב"כ נאשמת 2

ב"כ נאשמת 2 הפנה, בין היתר ובעיקר, לפסיקה דלהלן:

ת"פ (מח' ת"א) 18950-08-17 **מדינת ישראל נ' שורק** (15.5.2018), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על נאשמת 1, שוטרת שבעת ששירתה בתפקיד מזכירת מפקד תחנה, קיבלה שוחד בסכום כולל של 8,000 ₪, בשתי הזדמנויות, בתמורה לזירוז הטיפול בבקשות לקבלת רישיון נשק.

עם זאת, יש לציין כי באותו מקרה המאשימה הגבילה עתירתה, במסגרת הסדר טיעון שהושג בין הצדדים, לשנת מאסר, ובית המשפט התחשב, בין היתר, בכך שהנאשמת פוטרה ובשיקול של אחדות הענישה, בשים לב להסדרי הטיעון המקלים שאליהם הגיעה המאשימה עם יתר הנאשמים באותה פרשה.

ת"פ (מח' ים) 59794-01-17 **מדינת ישראל נ' קירמה** (8.1.2018), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על הנאשם, אשר שימש כשוטר, בגין כך שנטל שוחד מתושבת מזרח ירושלים אשר שהתה בישראל ללא אישור שהייה כדן, בשבעה מועדים שונים.

יחד עם זאת, יצוין כי באותו מקרה שווי כל טובות ההנאה שקיבל הנאשם היה פחות מ-2,000 ש"ח.

ת"פ (מח' חיפה) 45127-08-11 **מדינת ישראל נ' פרוחי** (11.4.2013), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על הנאשם, שכיהן כסגן ראש אגף אחזקה בחברה הלאומית לדרכים, בגין קבלת שוחד בסכום כולל של למעלה מחצי מיליון שקלים מאת מי שהיה הבעלים של חברות שעסקו בין היתר בגינון ובעבודות פיתוח.

אלא שבאותו מקרה הגיעו הצדדים להסדר טיעון בעניין "טווח הענישה" - בין 6 חודשי עבודות שירות ל-15 חודשי מאסר בפועל - ובית המשפט שקל לקולה, בין היתר, גם את חלוף הזמן של כשבע שנים מביצוע העבירות וכן את עקרון אחדות הענישה, בשים לב לכך שעל נותן השוחד הוטלו עבודות שירות.

ע"פ (ת"א) 7354/09 **סרוב נ' מדינת ישראל** (23.12.2009), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש, כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 6 חודשים שיכול וירוצו בעבודות שירות. באותו מקרה המערער דשם היה מנהל מחלקת המיון בבית חולים ציבורי, שנטל שוחד תמורת קידום תורים ובדיקות בבית החולים לאחד המטופלים - יוסף (אסי) אבוטבול - תמורת סכומים שאינם גבוהים, ובעקבות כך תפקידו של המערער כמנהל חדר המיון נלקח ממנו.

נוסף על האמור הפנה הסניגור, לגבי ההימנעות מהטלת עונש מאסר על אם לילדים, בין היתר, אל **עניין כהן**, שאליו אתייחס גם בהמשך.

ב"כ נאשם 3

ב"כ נאשם 3 הפנה, בין היתר ובעיקר, לפסיקה דלהלן:

ת"פ (מח' ב"ש) 10579-07-15 **מדינת ישראל נ' בר-זיו** (19.4.2016), שבו הושתו על הנאשם, שהיה בתפקיד סוהר, 6 חודשי עבודות שירות, בגין נטילת שוחד בסכום כולל של אלפי שקלים, תמורת החדרת חפצים אסורים לאסירים.

אלא שב-ע"פ 3927/16 **מדינת ישראל נ' בר זיו** (23.2.2017) הוחמר עונשו של המשיב והועמד על 12 חודשי מאסר בפועל.

עניין בקלה שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שבמסגרתו התקבל ערעור המשיבה ונדחה ערעור המבקשת על גזר דינו של בית משפט השלום, כך שחלף 5 חודשי מאסר שהוטלו על המבקשת בבית משפט השלום, הועמד עונשה על 11 חודשי מאסר בפועל. במקרה זה הורשעה המבקשת, שהיתה מופקדת על גביית תשלומי ארנונה בעיריית תל אביב, בעבירות של לקיחת שוחד, קבלת דבר במרמה, מרמה והפרת אמונים - בגין כך שפעלה להפחתה ול"העלמה" של חובות ארנונה לתושבים מסוימים, אף שלא היו זכאים לכך, בסכום מצטבר של 777,268 ₪, וזאת באמצעות רישום חובותיהם על שם אחרים, ובמקרים מסוימים אף קיבלה המבקשת תשלום כספי בעד פעולותיה, בסכום מצטבר של 125,500 ₪.

ת"פ (מח' ת"א) 664-06-17 **מדינת ישראל נ' מור** (6.2.2020), שבו הושתו 20 חודשי מאסר בפועל על הנאשם, בגין קבלת שוחד, מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי משפט, שביצע הנאשם, כשהיה שוטר, בהיותו בתפקיד רכז רישוי עסקים במרחב יפתח.

אולם ב-ע"פ 1993/20 **מור נ' מדינת ישראל** (10.9.2020) הועמד העונש על 18 חודשי מאסר בפועל, בהסכמת הצדדים, בשל "שורה של טעויות עובדה שנפלו בגזר הדין".

ת"פ (מח' י-ם) 46262-10-12 **מדינת ישראל נ' סעד ואח'** (3.8.2017), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על שני נאשמים שהורשעו בשישה מקרים של לקיחת שוחד, בגין "סיוע" לתובעים של המל"ל: נאשם 1, עובד המל"ל, הציג מצג שווא בפני תובעים שלפיו נאשם 2 הוא מומחה לביטוח לאומי שיסייע להם, והאחרון שיכנע אותם לשלם לו למרות שלא היתה לו כל יכולת השפעה.

אלא שב-ע"פ 8419/17 **סעד ואח' נ' מדינת ישראל** (15.11.2018), בהסכמת הצדדים הוחמר עונשם של הנאשמים והועמד על 9 ו-7 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח.

ת"פ (מח' י-ם) 66284-12-15 **מדינת ישראל נ' אבנון** (23.7.2017), שבו הושתו 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, בגין עבירות של קבלת שוחד ומרמה והפרת אמונים שנמשכו מספר חודשים, שביצע הנאשם בהיותו רכז פיקוח במנהל האזרחי ב-איו"ש.

עם זאת, באותו מקרה התחשב בית המשפט בשיהוי בהגשת כתב האישום, חרף הודאתו המיידית של הנאשם בחקירה, ובעונש המתון מאוד שנגזר על יתר המעורבים בפרשה תוך כיבוד הסדר טיעון וכן במסלול השיקום שעליו עלה הנאשם.

ת"פ (מחוזי מרכז) 6308-06-15 **מדינת ישראל נ' זילכה** (15.12.2015), שבו הושתו 6 חודשי עבודות שירות על נאשם שהורשע בשתי עבירות של לקיחת שוחד ובעבירה של הפרת אמונים, בגין כך שסייע לאחרים, במסגרת תפקידו במוסד לביטוח לאומי, תוך קבלת סכום כולל של 9,000 ₪ ותוך ניצול נגישותו למידע, בעזרת אדם שהציג עצמו כבעל קשרים וקידם עניינם של פונים שונים.

ת"פ (מח' ב"ש) 36890-02-13 **מדינת ישראל נ' פאר** (19.10.2014), שבו הושת על הנאשם עונש בן שנת מאסר בפועל, בגין הרשעתו בארבע עבירות של לקיחת שוחד ובשלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים, במסגרת עבודתו ככבאי.

ע"פ 6202/11 **מדינת ישראל נ' קבילו** (23.11.2011), שבו התקבל הערעור על קולת העונש ועונשו של המשיב הועמד על 18 חודשי מאסר בפועל, חלף 8 חודשים, בגין הרשעתו בלקיחת שוחד במסגרת 11 אישומים, לצד הפרת אמונים ומתן תעודה כוזבת; המשיב, ששימש כראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי באיו"ש, נטל שוחד מקבלנים ומפועלים פלסטינאים תמורת הענקת יחס מועדף והקלות במתן אישורים, כשהערך המצטבר של השוחד

שקיבל המשיב עמד על אלפי שקלים.

ע"פ (י-ם) 3044-04-10 **אבו סרע נ' מדינת ישראל** (11.7.2010), שבו הועמד עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער, שהיה שוטר, על תשעה חודשים, מאחורי סורג ובריא, בגין הרשעתו בשתי עבירות של לקיחת שוחד ובשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים וכן בשלוש עבירות של ניסיון הסעה שלא כדין.

רע"פ 3352/06 **בוזגלו נ' מדינת ישראל** (12.6.2008), שבו נדחתה הבקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שבמסגרתו הורשע המבקש, אשר עבד כפקח באגף הפיקוח העירוני בעיריית חיפה, בעבירה של לקיחת שוחד, והושתו עליו 6 חודשי עבודות שירות.

ב"כ נאשמת 4

ב"כ נאשמת 4 הפנה לפסיקה המתייחסת למגוון נושאים, לרבות פסיקה באשר למדיניות הענישה הנהוגה, שאל רובה התייחסתי לעיל.

כמו כן, הפנה הסניגור לפסיקה שבה נלקחו בחשבון מצבו הבריאותי של נאשם וגילו: **עניין בר; עניין לופוליאנסקי**; וכן ת"פ (מחוזי ת"א) 13776-12-16 **מדינת ישראל נ' וסרמן** (19.11.2017), שניתן על ידי מותב זה ושב הושתו 4 חודשי מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריא, בגין העבירות הבאות שביצע הנאשם עת כיהן כמזכ"ל הסתדרות המורים: שלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים, עבירה של שיבוש מהלכי משפט, עבירה של פגיעה בפרטיות ועבירה של הטרדת עד; מתחם העונש ההולם שנקבע שם בגין העבירה של מרמה והפרת אמונים - בין 4 חודשי עבודות שירות ובין 12 חודשי מאסר.

עוד הפנה הסניגור לפסיקה שבה ניתן משקל לגילו המבוגר של נאשם; אולם מדובר בפסיקה שבה נדונו עניינים של נאשמים שהיו מבוגרים במידה ניכרת מהנאשמים דנן.

ב"כ הנאשמת הפנה גם לשורה של פסקי דין שבהם נשקלו לקולה חלופי הזמן והתמשכות ההליכים - שיקולים אשר אינם מתקיימים במקרה דנן, כאמור לעיל.

לבסוף הפנה הסניגור לפסיקה הנוגעת למעמדו של תסקיר שירות המבחן, וכן לפסיקה המתייחסת לאפשרות לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי צדק - שאליה התייחסתי לעיל.

ב"כ נאשמת 5

במהלך טיעוניה (בעל פה) לעונש, הפנתה ב"כ נאשמת 5 לפסיקה שבה נדונו מקרים של קבלת שוחד "בין חברים": **לעניין בר**; ל-ע"פ 6916/06 **אטיאס נגד מדינת ישראל** (29.10.2007), שבו הושתו על המערער 7 חודשי מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריא, בגין הרשעתו בעבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים; וכן לפסק-הדין הישן למדי שניתן ב-ע"פ 4148/96 **מדינת ישראל נ' גנות**, פ"ד נ(5) 367 (1996).

הסניגורית הפנתה גם **לעניין ויטה** ולשני פסקי דין ישנים נוספים: ע"פ 355/88 **לוי נגד מדינת ישראל**, פ"ד מג(3) 221 (1989) ו-ע"פ 8027/04 **בריסי נגד מדינת ישראל** (23.2.2006).

עוד הפנתה הסניגורית, בין היתר, לפסיקה הבאה:

עפ"ג (ת"א) 22556-06-10 **וולוך נ' מדינת ישראל** (20.6.2011), שבו נדחה הערעור על הרשעתו של המערער בשלוש עבירות של הפרת אמונים ובשלוש עבירות של מתן ידיעה כוזבת, והתקבל ערעור המדינה על אי-

הטלת קלון על המערער. מדובר במי שבעת כהונתו כסגן ראש עיריית ת"א, סייע לאזרחית זרה לקבל אשרת ביקור בישראל ובשלוש פעמים שונות כתב מכתבים כוזבים כאילו היא מוזמנת להשתתף בהשתלמות שתיערך במוסדות החינוכיים בתל אביב. באותו מקרה הוטלו על המערער מאסר מותנה ושל"צ.

אלא שבמקרה דשם המערער היה בן 73 והעבירות בוצעו לפני כעשר שנים.

עפ"ג (ת"א) 7512-04-10 **מדינת ישראל נ' פיגר** (2.3.2011), שבו נדחה ערעור המשיב על הכרעת הדין והתקבל ערעור המדינה על קולת העונש, כך שעונשו של המשיב הועמד על 12 חודשי מאסר בפועל, חלף 6 חודשי עבודות שירות, בגין מספר מעשי שוחד ועושיק ובגין מעשה של הפרת אמונים, בעת כהונתו של המשיב כסגן מנהל המחלקה האונקולוגית בבית החולים "איכילוב".

רע"פ 7120/09 **פורר נ' מדינת ישראל** (22.9.2009), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור שהתייחסה לסוגיית הקלון. באותה פרשה הושת על המבקש עונש שכלל מאסר מותנה, של"צ וקנס; זאת, בגין מסירת עבודות ללא מכרז ותוך חתימה על הסכמים כוזבים, בעת שהמבקש כיהן כראש עיריית רחובות.

ב"כ נאשמת 6

ב"כ נאשמת 6 הפנה לפסיקה המתייחסת למדיניות הענישה הנהוגה, שאליה הפנו באי כוח יתר הנאשמים ושאליה כבר התייחסתי לעיל.

כמו כן הפנה הסניגור, לצורך אבחנה והמחשה, למספר פסקי דין, שלרובם הפנתה המאשימה ושלטענת ההגנה הם חמורים יותר בנסיבותיהם מהמקרה דנן, ולרובם התייחסתי גם כן לעיל, לרבות **עניין שאטו, עניין ערבה, עניין עזרן ועניין בקלה**.

ב"כ נאשמת 7

ב"כ נאשמת 7 הפנה, בין היתר, לפסיקה דלהלן (מעבר לפסיקה שכבר הוזכרה לעיל):

ת"פ (מח' ת"א) 4637-12-15 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (21.2.2017), שבו הסתפק בית המשפט בהשתתפות מאסר מותנה ושל"צ, בגין הרשעת הנאשמת בעבירה של מרמה והפרת אמונים שביצעה כשימשה כעוזרת של בנימין (פואד) בן אליעזר.

תפ"ח (ב"ש) 14860-04-12 **מדינת ישראל נ' בן גוזי** (23.4.2013), שבו הושת עונש מאסר מותנה על עובד עיריית אשדוד שכיהן גם כיו"ר ועד העובדים, בגין עבירה של מרמה והפרת אמונים, בכך שסייע לנאשם אחר, שהודה כי עמד בראש ארגון פשיעה, לזכות במכרז.

אלא שבמקרה דשם הוסכם במסגרת הסדר הטיעון כי "המאשימה תעתור ... ולהשתתף עונש מאסר על תנאי, ואילו הסנגוריה תהיה חופשית בטיעוניה".

נוסף על האמור, הפנה ב"כ הנאשמת לפסקי דין שבהם **בוטלה הרשעתם של נאשמים** בעבירה של הפרת אמונים: ת"פ (מח' חיפה) 14771-10-14 **מדינת ישראל נ' מלול** (28.10.2014); ע"פ (י-ם) 8271-09-15 **כהן נ' מדינת ישראל** (1.2.2016); ו-ע"פ 3554/16 **יעקובוביץ נ' מדינת ישראל** (11.6.2017)(להלן: **"עניין יעקובוביץ"**).

אולם, כאן המקום להזכיר כי, כאמור, במסגרת הסדר הטיעון שהושג בין הצדדים בעניינה של נאשמת 7, הוסכם,

בין היתר, כי הנאשמת לא תעתור לביטול הרשעתה בעבירות של הפרת אמונים שבהם הורשעה על פי הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן ("הנאשמת מתחייבת שלא לטעון לאי הרשעתה").

על כן, לא אתייחס לפסיקה שבה בוטלה ההרשעה, ורק אציין בקצרה כי מדובר במקרים שנסיונותיהם קלות יותר מנסיונות המקרה דנן או שבהם היו נסיבות חריגות שאינן קיימות במקרה שלפנינו. כך, למשל, **בעניין יעקובוביץ** בוטלה הרשעת המערער, שהחזיק בתעודת מעקל ועבד בחברה שעסקה בביצועם של צווי עיקול, אשר ביצע פעולות מטעם החברה בניגוד לנהלים המחייבים לגבי עיקול; ובית המשפט העליון ציין שם, בין היתר, את חלקו הקטן של המערער בפרשה - שכללה 10 נאשמים - ואת המלצת שירות המבחן לבטל את ההרשעה ובעיקרה הדרך השיקומית שעשה המערער בהצלחה בתקופה שבין מועד מתן גזר הדין ובין מועד הדיון בערעור, ולכן החליט, אם כי "לא בלי התלבטות", על ביטול ההרשעה.

עוד הפנה ב"כ הנאשמת אל גזר הדין שניתן ב-ת"פ (מחוזי ב"ש) 3666-06-16 **מדינת ישראל נ' חסן** (14.5.2020). **אלא שבעניין דשם**, בבית המשפט העליון **תלוי ועומד ערעור** שהוגש על ידי המדינה על קולת העונש; **ועל כן, לא אתייחס אל גזר הדין האמור**.

פסיקה רלוונטית נוספת שאליה לא הפנו הצדדים

47. להלן פסיקה רלוונטית נוספת, **בעיקר לעניין העבירה של הפרת אמונים - מעבר לפסיקה שאליה הפנו באי כוח הצדדים**.

רע"פ 4732/09 **אלון נ' מדינת ישראל** (10.6.2009), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שקיבל (גם) את הערעור על חומרת העונש והעמיד את עונשה של המבקשת על 4 חודשי עבודות שירות - חלף 5 חודשים - בעקבות הרשעתה בעבירה של מרמה והפרת אמונים, בגין העסקת בן זוגה בשכר, כקבלן מבצע בבית הספר שאותו ניהלה, וכן בגין העסקת ילדיה בקייטנה בבית הספר.

ע"פ (מרכז) 5755-05-08 **מדר נ' מדינת ישראל** (28.6.2009), שבו נדחה הערעור על הכרעת הדין - הרשעת המערער בשלוש עבירות של הפרת אמונים - והתקבל הערעור על קולת העונש, כך שעונשו של המערער הועמד על 4 חודשי עבודות שירות, חלף עונש של מאסר מותנה, וזאת בגין קבלת פרטים מעובדת ציבור על-אודות נישומים ועשיית שימוש במידע תוך שכנוע הנישומים להשתמש בשירותיו כעורך דין המייצג נישומים מול פקיד השומה. יצוין כאן כי ב-רע"פ 8288/09 **מדר נ' מדינת ישראל** (25.10.2009) נדחתה הבקשה לקבלת רשות ערעור.

ת"פ (מחוזי ת"א) 47059-10-17 **מדינת ישראל נ' ישראלי** (5.12.2018), שניתן על ידי מותב זה ושבזו הושתו 4 חודשי עבודות שירות בגין הרשעת הנאשם, קצין אגף התנועה במרחב ירקון של משטרת ישראל בדרגת סגן ניצב, בעבירה של מרמה והפרת אמונים. הנאשם דשם ידע שחלק מהמתנדבים במשטרה הם עובדים של חברת התחבורה "דן" ומקבלים ממנה משכורת, אם כי לא היה מודע לנורמות הפסולות בתפקודם של המתנדבים. נוסף על כך, הנאשם פנה אל מי ששימש בתקופה הרלוונטית כראש חטיבת התנועה בחברת "דן", לשם העסקת רעייתו של הנאשם בחברה (חברת דן), וגם ערך עמו בירור כשנודע לו על הרצון לפטרה. מתחם העונש ההולם שנקבע באותו עניין - בין מספר חודשי מאסר בפועל, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ובין 12 חודשי מאסר בפועל.

נסיבות ביצוע העבירות ומתחם העונש ההולם ביחס לכל אחד מהנאשמים

48. נסיבות ביצוע העבירות פורטו בהרחבה לעיל במסגרת סקירת כתבי האישום, להלן אציין אך את הנסיבות העיקריות וכן את מתחמי העונש ההולם ביחס לכל אחד מהנאשמים.

נאשמת 2

49. כזכור, הנאשמת הורשעה בעבירה (אחת) של לקיחת שוחד ובשלוש עבירות של הפרת אמונים.

בעניינה של נאשמת 2 קיימות מספר נסיבות לחומרה: ראשית, מעמדה הבכיר של הנאשמת. מדובר במי ששימשה כמנהלת מחלקת יבוא בשירות המזון. שנית, ערך טובות ההנאה שלקחה הנאשמת הוא כ-20,000 ₪ (10,000 ₪ שוחד מטוקר + כ-6,000 ₪ מנינו וקריספל + אלפי שקלים נוספים משם טוב); שלישית, משך הזמן שבו לקחה הנאשמת שוחד וטובות הנאה והעובדה שבאף שלב לא עצרה את המעשים: הנאשמת לקחה שוחד מטוקר במשך כ-7 שנים, לקחה טובות הנאה מנינו במשך עשור ומשם-טוב במשך מספר שנים; רביעית, הנאשמת קיבלה הן מטוקר והן מנינו מעטפות שהכילו כסף מזומן, לרבות 1,000 ₪ לאחר פתיחת החקירה הגלויה.

זאת, לצד נסיבות מחמירות נוספות המשותפות לכל הנאשמים, כמצוין לעיל.

לקולה לקחתי בחשבון את העובדה כי מרבית טובות ההנאה לנאשמת ניתנו סמוך לחגים, וכי - בניגוד לחלק מהנאשמים האחרים - כתב האישום בעניינה של הנאשמת אינו מייחס לה מעשים קונקרטיים אסורים בתמורה לטובות ההנאה שקיבלה.

לנוכח כל האמור לעיל, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בעניינה של נאשמת 2 בגין העבירה של לקיחת שוחד עומד על 12-30 חודשי מאסר; וכי המתחם הכולל בגין שלוש העבירות של הפרת אמונים (יחד) נע בין 9-20 חודשי מאסר.

נאשם 3

50. כזכור, הנאשם הורשע בעבירה (אחת) של לקיחת שוחד, בעבירה (אחת) של תיווך בשוחד ובשלוש עבירות של הפרת אמונים.

בעניינו של הנאשם בולטות לחומרה הנסיבות הבאות: סכום הכסף המצטבר במזומן שקיבל כשוחד מנינו - 60,000 ₪, וזאת לצד טובות הנאה נוספות ולצד בקשות של הנאשם שאליהן נינו לא נענה; וכן התמורה שנתן לנינו: על פי כתב האישום המתוקן, הנאשם ניצל את שיקול הדעת אשר היה מוקנה לו מתוקף תפקידו על מנת להיענות לבקשותיו של נינו, ככל שהתאפשר. כך, הנאשם קיבל באופן אישי מנינו מסמכים, לרבות מסמכים המיועדים למחלקות אחרות; הנאשם ידע את נינו לגבי האפשרות להגיש בקשות מסוימות ולגבי סיכויי אישורן; הנאשם ידע את נינו באופן בלתי אמצעי ומידי על-אודות בעיות שהתגלו בבקשתו; הנאשם נהג, במספר הזדמנויות, לעשות שימוש במחשב מזכירות שירות המזון ללא הרשאה, על מנת לקלוט בעצמו את בקשות אישור הייבוא; הנאשם נהג לקדם את הטיפול בבקשות אישור יבוא שהגיש נינו, ביחס לבקשותיהם של יבואנים אחרים, ובכלל זה לדבר עם גורמים שונים לפי הנחיותיו של נינו ולעדכן אותו; והנאשם הורה על ביטול דגימות שנקבעו למוצרים שייבאו לקוחות של נינו.

כמו כן, גם נאשם 3 לקח את טובות ההנאה במספר רב של הזדמנויות, במשך מספר שנים ובשום שלב לא עצר את המעשים.

מנגד, **לקולה** יצוין כי לא התעלמתי מכך שקשרי הידידות של הנאשם עם ניניו היו ממשיים יותר, מאשר ביחס ליתר קשרי הידידות שרקמו שאר הנאשמים עם חלק מנותני טובות ההנאה, וכללו בילויים משותפים של שניהם ושל משפחותיהם, בארץ ובחו"ל.

לנוכח כל האמור לעיל, אני קובע כי **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 3 בגין העבירה של לקיחת השוחד** עומד על **18-40 חודשי מאסר**; כי המתחם בגין אירוע התיווך בשוחד והפרת האמונים ביחס **לקריספל** נע בין **8-20 חודשי מאסר**; וכי המתחם הכולל בגין שתי העבירות הנוספות של הפרת אמונים עומד על **6-18 חודשי מאסר**.

נאשמת 4

51. כזכור, הנאשמת הורשעה בעבירה אחת של לקיחת שוחד ובארבע עבירות של הפרת אמונים.

בעניינה של נאשמת 4 בולטות מספר נסיבות **לחומרה: ראשית, הסיכום מראש עם טוקר** בדבר סכום השוחד שתקבל - 200 ₪ בגין כל 5 תיקים שבהם תטפל עבורו; **שנית, ערך טובות ההנאה** שלקחה הנאשמת: **כ-20,000 ₪ שוחד מטוקר, לצד כ-4,000 ₪ מדביר וכן אלפי שקלים נוספים** משלום; **שלישית, מגוון העבירות של הפרת אמונים** שבהן הורשעה - הן בקבלת טובות הנאה, הן בהעסקת בתה והן ביחסים אינטימיים עם מי שנזקק לשירותיה בשירות המזון; **רביעית, התמורה שנתנה הנאשמת לטוקר - תיעדוף בקשותיו של טוקר; חמישית, משך הזמן שבו לקחה הנאשמת טובות הנאה והעובדה שבאף שלב לא עצרה את המעשים**. הנאשמת לקחה שוחד מטוקר במשך כ-10 שנים, לקחה טובות הנאה מדביר ומשלום במשך מספר שנים, וטיפול בבקשותיו של מזנשטיין שהעסיק את בתה, לבקשתה, במשך שנים אחדות.

לקולה לקחתי בחשבון את העובדה כי קבלת טובות ההנאה מדביר ומשלום היו **סמוך לחגים**.

לנוכח כל האמור לעיל, אני קובע כי **מתחם העונש ההולם בעניינה של נאשמת 4 בגין העבירה של לקיחת השוחד** עומד על **15-36 חודשי מאסר**; וכי המתחם הכולל בגין ארבע העבירות של הפרת אמונים נע בין **9 ל-20 חודשי מאסר**.

נאשמת 5

52. כזכור, הנאשמת הורשעה בעבירה אחת של שוחד ובשתי עבירות של הפרת אמונים.

לחומרה, לצד ביצוע העבירות במשך מספר שנים, ניתן לזקוף את הערך הגבוה של טובות ההנאה שנטלה הנאשמת - במסגרת עבירת השוחד **לפחות 30,000 ₪ וגם סכום של 7,000 ₪** במסגרת הפרת האמונים ביחס לניניו; את העובדה כי הנאשמת קיבלה את השוחד מסיטי **מדי 3 חודשים, בביתה, בשעות הערב**; ואת העובדה כי **במהלך חלק מהפגישות עמו הנחתה הנאשמת את סיטי כיצד לפעול כשמתעורר קושי באישור הבקשות**. כמו כן, לקחתי בחשבון לחומרה, גם לגבי נאשמת 5, את **משך הזמן שבו לקחה הנאשמת טובות הנאה ואת העובדה שבשום שלב לא עצרה את המעשים**.

לקולה לקחתי בחשבון את העובדה כי טובות ההנאה במסגרת העבירות של הפרת אמונים ניתנו רק **סמוך לחגים, וכן כי - בניגוד לחלק מהנאשמים האחרים - כתב האישום בעניינה של הנאשמת אינו מייחס לה תמורה קונקרטית מלבד הנחיית סיטי כיצד לפעול כשמתעורר קושי באישור הבקשות**.

לנוכח כל האמור לעיל, אני קובע כי **מתחם העונש ההולם בעניינה של נאשמת 5 בגין העבירה של לקיחת**

השוחד עומד על 12-28 חודשי מאסר; וכי המתחם הכולל בגין שתי העבירות של הפרת אמונים נע בין 6-18 חודשי מאסר.

נאשמת 6

53. כזכור, הנאשמת הורשעה בעבירה אחת של לקיחת שוחד ובשתי עבירות של הפרת אמונים.

בעניינה של נאשמת 6 בולטות מספר נסיבות **לחומרה: ראשית, היוזמה והאקטיביות של הנאשמת, אשר פנתה לגורמים שונים שנענו לבקשתה ונתנו לה טובות הנאה, והעובדה כי הנאשמת נהגה לפנות מעת לעת לטוקר בדרישה לסכומי שוחד נוספים, כאשר סברה כי סכומי השוחד שקיבלה אינם מספקים; שנית, ערך טובות ההנאה שלקחה הנאשמת: כ-10,000 ₪ שוחד מטוקר, לצד עשרות אלפי שקלים, כ"עזרה כלכלית", שאת חלקם החזירה לניניו למעט 15,000 ₪, בנוסף לריהוט גן בשווי 2,380 ₪ מחדד; שלישית, התמורה שנתנה לטוקר - תיעדוף הטיפול בבקשותיו וקיצור זמן הטיפול בהן; רביעית, העובדה שעירבה את נאשמת 7 בעבירות, כאשר ביקשה ממנה לקחת הלוואה מטוקר ולמעשה להעביר את כספי ההלוואה אליה; חמישית, משך הזמן שבו לקחה הנאשמת טובות הנאה והעובדה שבאף שלב לא עצרה את המעשים - הנאשמת לקחה שוחד מטוקר במשך כ-7 שנים ונטלה טובות הנאה מניניו במשך כעשור.**

לנוכח כל האמור לעיל, אני קובע כי **מתחם העונש ההולם בעניינה של נאשמת 6 בגין העבירה של לקיחת השוחד עומד על 12-30 חודשי מאסר; וכי המתחם הכולל בגין שתי העבירות של הפרת אמונים נע בין 6-15 חודשי מאסר.**

נאשמת 7

54. כזכור, נאשמת 7 הורשעה בשתי עבירות של הפרת אמונים, אך **בהבדל מכל יתר הנאשמים** היא כלל **לא הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד. כמו כן, כאמור, בעניינה של נאשמת 7 ובשונה מאשר בעניינם של יתר הנאשמים, לא עתרה המאשימה להטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, כי אם להשתתף 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, לצד מאסר מותנה וקנס מתון בן 3,500 ש"ח. מנגד, שירות המבחן המליץ להטיל עליה אך 140 שעות של"צ וצו מבחן למשך שנה, וב"כ הנאשמת עתר לאמץ המלצה זו של שירות המבחן ולהימנע מהשתתף כל מאסר בפועל, אף לא בדרך של עבודות שירות.**

לנוכח תפקידה הזוטר של נאשמת 7, לעומת כמעט כל יתר הנאשמים או רובם הגדול; לנוכח העובדה כי היא לא הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד; לנוכח הנסיבות של שתי העבירות של הפרת אמונים שבהן הורשעה, לרבות משך ביצוע העבירות, מהות ההטבות שלהן זכתה וערכן הכולל; ולנוכח מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של הפרת אמונים - הגעתי למסקנה כי מתחם העונש ההולם הכולל בגין שתי העבירות של הפרת אמונים שבהן הורשעה נאשמת 7 נע בין 6 חודשי עבודות שירות ל-14 חודשי מאסר.

העונש הכולל על כל נאשם - אלמלא החריגה מהמתחם

55. **כל הנאשמים אינם צעירים; וכולם נעדרי עבר פלילי - בדומה לרוב הנאשמים בעבירות שוחד.**

כמו כן, כל הנאשמים **הודו ונטלו אחריות על מעשיהם ובכך גם חסכו זמן שיפוטי; וכולם הביעו חרטה, שהתרשמתי שהיא כנה. יש לזקוף, אפוא, לזכותם את הודאתם ונטילת האחריות על מעשי העבירות** [על המשקל הממשי שיש ליתן לנטילת אחריות על ידי נאשם, ראו למשל והשוו: ע"פ 4095/18 פלוני נ' מדינת

ישראל, בפסקאות 14-17 לפסק-דינו של כב' השופט נ' סולברג (6.1.2021); עניין מצגר, בפסקאות 24-25 לפסק-דינו של כב' השופט ע' פוגלמן ובפסקה (ב) לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג; ע"פ 2099/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 57 (22.5.2016); ע"פ 8421/12 בן חיים נ' מדינת ישראל, בפסקאות 20-21 (29.9.2013); ע"פ 6095/08 סלומון נ' מדינת ישראל, בפסקה 15 (29.12.2008). כן ראו סעיף 40א(4) לחוק העונשין].

נוסף על כך, חלק מהנאשמים מצויים בהליך טיפולי פרטי וחלקם האחר משתפים פעולה עם שירות המבחן בהליך השיקום.

כמו כן, כמפורט לעיל בתסקירי שירות המבחן ובטיעוני ההגנה לעונש, כל הנאשמים ובני משפחותיהם שילמו בשנים האחרונות, ועודם משלמים, מחיר אישי ומשפחתי לא קל בגין מעשיהם הנפסדים.

לנוכח כל האמור לעיל, אלמלא ההצדקה לחריגה מסוימת משיקולי צדק ממתחמי העונש ההולם, שעליה אעמוד להלן, העונש של כל אחד מהנאשמים היה צריך להיות ברף התחתון של מתחמי העונש ההולם, ולא באמצע המתחמים (או מעל הרף התחתון) כעתירת המאשימה.

ביתר פירוט, אלמלא אותן נסיבות מיוחדות המצדיקות לחרוג לקולה משיקולי צדק ממתחמי העונש ההולם שתפורטנה להלן, היה מקום להטיל על כל אחד מהנאשמים את עונשי המאסר בפועל הבאים, עונש כולל, וזאת לצד מאסר מותנה וקנס:

על נאשמת 2 - 15 חודשי מאסר בפועל;

על נאשם 3 - 24 חודשי מאסר בפועל;

על נאשמת 4 - 18 חודשי מאסר בפועל;

על נאשמת 5 - 15 חודשי מאסר בפועל;

על נאשמת 6 - 15 חודשי מאסר בפועל;

ועל נאשמת 7 - 6 חודשי עבודות שירות.

חריגה לקולה מהמתחם בשל שיקולי צדק ומצב רפואי

56. מטעם הנאשמים העידו עדי אופי אחדים - בני משפחה וחברים של הנאשמים - אשר תיארו באופן נוגע ללב את הקשיים הרפואיים (הפיזיים והנפשיים) והכלכליים שעיינו מתמודדים הנאשמים, במיוחד בעקבות החקירה וההליך המשפטי. רובם ככולם ציינו את הסבל שנגרם לנאשמים ולבני משפחותיהם וביקשו מבית המשפט לחמול על הנאשמים ולהימנע מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח.

57. אכן, מצבם הבריאותי, הפיזי והנפשי, של (כמעט כל) הנאשמים דנן וגם/או של בני משפחותיהם הוא קשה במיוחד, כשבפועל כל אחד מהם מתמודד עם קשיים דומים, במידה זו או אחרת: נאשמת 2 מקבלת טיפול נפשי, בעלה נפטר לאחר "התפוצצות" הפרשה ובתה בת ה-15 מתמודדת עם קשיים נפשיים המצריכים טיפול. נאשם 3 סובל מהפרעה נפשית שאובחנה לפני כשנה ומטופל באופן תרופתי; כמו כן, הוא מסייע באופן קונקרטי ורגשי לאמו בת ה-82. נאשמת 4 סבלה בעבר ממחלות ממאירות ומתמודדת עם הידרדרות במצבה הנפשי בעקבות ההליכים המשפטיים. נאשמת 5 מתמודדת עם בעיות רפואיות קשות שמהן סובל בעלה ועם מצב עמוד 44

כלכלי דחוק ומטופלת נפשית באופן פרטי. **לנאשמת 6** שלוש בנות, שאחת מהן ילדה כבת 8 שנים, והיא נושאת בנטל (כמעט) לבדה, לנוכח תפקודו המצומצם של בעלה שחלה במגוון מחלות ושמצבו הנפשי אינו יציב; כמו כן, הנאשמת עצמה מטופלת מבחינה נפשית. **נאשמת 7** סובלת מאז המעצר מהתקפי חרדה ומהחמרה בבעיותיה הבריאותיות.

58. הנאשמים דנן, כמו רובם הגדול של הנאשמים בעבירות "צווארון לבן", הם נורמטיביים ואין להם כל עבר פלילי.

59. כאמור, כל הנאשמים נטלו אחריות על מעשיהם והביעו, הן בפני שירות המבחן והן בפני בית המשפט, חרטה וצער - שהתרשמתי כי הם כנים - על כך שהתפתו לקחת את טובות ההנאה מהיבואנים ומיצרני המזון, וכולם מעוניינים לשקם את חייהם.

60. **לפיכך, ביחס לכל הנאשמים דנן החלטתי לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, משיקולי צדק - לנוכח הנסיבות האישיות, המשפחתיות והרפואיות הקשות והמיוחדות שפורטו לעיל - ולהפחית מספר חודשי מאסר מהעונש הכולל הנ"ל שהיה ראוי להטיל על כל אחד מהנאשמים אלמלא אותן נסיבות מיוחדות המצדיקות חריגה לקולה כאמור; והכול, כפי שיצוין להלן.**

61. **למעשה, לגבי כל אחד מהנאשמים שקלתי את האפשרות להסתפק בעונש שירוצה בעבודות שירות, בשל הנסיבות הרפואיות והמשפחתיות הקשות, אך בנסיבות הכוללות ובשים לב לכך שבעבירות שוחד, על פי הפסיקה של בית המשפט העליון, גובר ככלל האינטרס הציבורי על הנסיבות האישיות ומן הראוי להשית עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה (ראו, למשל, עניין מליק), החלטתי שאין מקום לאמץ את המלצות שירות המבחן ושאין להימנע מהטלת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה, גם אם לתקופה לא ארוכה יחסית. זאת, בשים לב לכך ששיקול ההלימה והאינטרס הציבורי מחייבים הוקעת מעשי שוחד ואף מעשי הפרת אמונים בנסיבות של לקיחת טובות הנאה בשירות הציבורי, על ידי הטלת ענישה ממשית ומרתיעה, לא רק במלל, וכך בוודאי כלפי מי שהפך את לקיחת טובות ההנאה לחלק משגרת עבודתו ומשאין מדובר בנאשמים אשר נכשלו במעידה חד-פעמית, אלא בהתנהלות נפסדת ארוכת שנים ובקבלת טובות הנאה באופן שיטתי, ממספר גורמים, באופנים שונים ובסכומים או בשווי מצטברים שהם גבוהים למדי.**

62. על כך יש להוסיף, כי אומנם בעניינה של **נאשמת 2** הפנה בא-כוחה, כאמור, לגבי מצבה הקשה של בתה בת ה-15, לעניין כהן (וכן לפסק-דין מחוזי שבו כובד הסדר טיעון "סגור" ולפסק-דין של בית משפט שלום); אולם, מבלי להקל ראש במצב בתה של הנאשמת, יש לזכור כי בתה אינה ילדה קטנה, כי אם נערה, ולה גם אחות בת 20, ויש לאבחן את המקרה דנן מהנסיבות מושא עניין כהן, שבו הוחלט (ברוב דעות) להימנע מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה על נאשם שהורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות בשל מצב בנו בן ה-6 של המערער דשם, אשר סבל מפיגור ומאוטיזם והיה חשש כי רשויות הרווחה ייאלצו להוציא את הבן למסגרת חוץ-ביתית אם הנאשם יכנס למאסר מאחורי סורג ובריה, בשים לב גם למחלת אשת המערער.

כמו כן, ראו בהקשר זה והשוו אל עניין בקלה, שבו סבל בנה של המבקשת דשם מאוטיזם והיה "תלוי בה ובתמיכתה באופן מוחלט, זאת גם עקב יחסו המתנשא והמזלזל של בעלה"; בית המשפט העליון דחה את בקשתה ליתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שבו הוחמר עונשה של המבקשת והושתו עליה 11 חודשי מאסר בפועל, חלף 5 חודשי עבודות שירות, בגין הרשעתה בעבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים וקבלת דבר במרמה; ובית המשפט העליון הטעים כי "אכן, קשה היא המחשבה כי המאסר עלול לפרק את התא המשפחתי של המבקשת, וכנראה להסב נזק לילדיה, אך במכלול נסיבות המקרה, האינטרס הציבורי גובר,

ולמבקשת אין אלא להלין על עצמה כשבחרה לסכן את חיי משפחתה בדרך של עבירות על החוק" (בפסקה 10 שם).

אחדות הענישה ושקילות הענישה

63. **כידוע**, אין להתעלם מעקרון השוויון ומעקרונות **אחדות הענישה ושקילות הענישה**, במיוחד כשמדובר **בפרשה אחת שבה מעורבים נאשמים אחדים**, כמו במקרה דנן; **אולם**, ברי שאין בעקרונות אלה כדי להוביל להעתקה אריתמטית או מכנית של עונשים או של שיקולי הענישה מנאשם אחד למשנהו, שכן הענישה היא לעולם אינדיבידואלית.

על עקרונות **אחדות הענישה ושקילות הענישה**, ראו למשל והשוו: ע"פ 4450/11 **עספור נ' מדינת ישראל**, בפסקה 8 לפסק-דין של כב' השופט (כתוארו אז) א' גרוניס (8.2.2012); ע"פ 2274/12 **אבו מאדי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 16 לפסק-דין של כב' השופט א' שהם (27.2.2013); ע"פ 5769/14 **אלרואי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 16 לפסק-דין של כב' השופט י' דנציגר (20.9.2015); ע"פ 1548/18 **גיא נ' מדינת ישראל** (28.11.2018); ע"פ 945/18 **סלאימה נ' מדינת ישראל** (14.1.2019). ועל עקרון האינדיבידואליות של **הענישה**, ראו למשל והשוו: ע"פ 433/89 **אטיאס נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(4) 170, 175 (1989); ע"פ 5106/99 **אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(1) 350, בפסקאות 8-7 (2000); ע"פ 3141/08 **מדינת ישראל נ' דבארי**, בייחוד בחוות דעתו של כב' השופט ס' ג'ובראן (27.8.2008); רע"פ 3173/09 **פראגין נ' מדינת ישראל** (5.5.2009); ע"פ 5775/14 **פלוני נ' מדינת ישראל**, בפסקה 13 (16.6.2015).

64. **במקרה דנן, אומנם קיים דמיון בין חלק ממעשי הנאשמים. אולם**, לצד הדמיון קיימים גם הבדלים **חשובים** אחדים בין מעשי הנאשמים, כפי שאטעים להלן, ובכולם התחשבתי עת גזרתי את העונשים.

ראשית, יש להבחין בין נאשמים 2-6 ובין נאשמת 7 שהיא היחידה שלא הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד, כי אם אך בעבירות של הפרת אמונים; כשכידוע, העונש המרבי בגין לקיחת שוחד הוחמר לפני שנים אחדות משבע לעשר שנות מאסר, ואילו העונש המרבי בגין הפרת אמונים הוא שלוש שנות מאסר. **שנית**, יש להבחין בין נאשמים שהיו בתפקיד בכיר, כגון מנהלת מחלקה (נאשמת 2) או מהנדסי מזון (נאשמים 3-5), ובין נאשמות שהיו בתפקיד זוטרי יחסית, של פקידה או מזכירה (נאשמות 6-7). **שלישית**, יש להבחין בין נאשמים שנתנו בפועל תמורה קונקרטית מסוימת או מיוחדת לנותני השוחד, כגון על ידי תיעדוף בקשותיהם, ובין נאשמים שלא נתנו תמורה כאמור, וזאת מבלי לגרוע כהוא זה מהחומרה של לקיחת שוחד ואף של הפרת אמונים בכל מקרה, גם ללא מתן תמורה מיוחדת לנותני השוחד או לנותני טובות ההנאה. **רביעית**, יש להבחין בין מי מבין הנאשמים שיזמו את לקיחת השוחד ובין נאשמים אחרים שלא יזמו זאת והתפתו ליטול את השוחד, גם זאת מבלי לגרוע מהחומרה של קבלת שוחד או טובות הנאה שלא מיוזמתם של עובדי ציבור. **חמישית**, יש להבחין בין מי שקיבלו מתנות בחגים ובין מי שקיבלו מתנות וגם סכומי כסף במזומן במעטפות ואף סכומי הלוואות ולא רק בחגים. **שישית**, הגם שחל על עובדי הציבור איסור כולל על לקיחת שוחד ועל הפרת אמונים על ידי נטילת טובות הנאה והגם שניתן לומר כי "דין פרוטה כדין מאה" לענין **עצם** ההרשעה בעבירות השוחד והפרת האמונים - לגבי **מידת העונש** יש להבחין בין מי מהנאשמים שלקחו שוחד בסכומים גבוהים יחסית ובין אלו שנטלו שוחד בשווי נמוך יחסית, וכן יש להבחין בין נאשמים שנטלו שוחד במשך שנים רבות וממספר גורמים ובין נאשמים שנטלו טובות הנאה במשך תקופה קצרה יחסית סמוך לחגים ומגורם אחד או שניים ולא ממספר רב של נותני שוחד - שוב מבלי לגרוע מהחומרה של כל עבירת שוחד ושל כל

עבירה של הפרת אמונים.

כמו כן, **אומנם ככלל** צודקת המאשימה כי **דינם של לוקחי השוחד** הוא חמור יותר מזה של נותני השוחד; והדבר אף בא לידי ביטוי בעונש המרבי השונה והחמור יותר הקבוע לצד העבירה של לקיחת שוחד, לעומת העבירה של מתן שוחד - מבלי להקל ראש בחומרת העבירה של מתן שוחד.

אלא שבנסיבות המיוחדות של המקרה דנן, יש ממש בטענת ב"כ הנאשמים כי חומרה מיוחדת נודעת דווקא לנותני השוחד הסדרתיים. כך **בעיקר לגבי ניניו**, ובמידה פחותה לגבי **טוקר** מהסיבה שתוטעם להלן, אשר הדיחו ופיתו מספר נאשמים, פעם אחר פעם, באופן שיטתי, ליטול שוחד ולעשות מעשי הפרת אמונים, תוך ניצול מצוקתם הכלכלית של חלק מהנאשמים - **למרות** שהמצוקה הכלכלית כמובן אינה מהווה הצדקה לנטילת שוחד או להפרת אמונים ואף אינה מהווה נימוק לקולה.

על כן, אני סבור כי עונשם של הנאשמים צריך להיות פחות חמור מזה שהושת על ניניו, שכאמור נדון לאחרונה ל-30 חודשי מאסר בפועל.

עם זאת, אין להקיש מהעונש שהוטל על טוקר על עונשם של הנאשמים, באשר בעניינו של טוקר הושג "**הסדר טיעון סגור**" **מקל ביותר** של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות (לצד מאסר מותנה וקנס גבוה), שכובד על ידי בית המשפט, **בשים לב לגילו המבוגר** של טוקר שהוא **כבן 80** ולהלכה שלפיה אין למהר לשלוח למאסר מאחורי סורג ובריש קשישים חולים וכן להלכה הפסוקה שלפיה בהעדר נסיבות חריגות יש לכבד הסדרי טיעון "סגורים" לעניין העונש, כפי שגם צוין לעיל בפסקה 44.

הטענות בדבר הגנה מן הצדק ואכיפה בדרנית

65. חלק מהסניגורים טענו להגנה מן הצדק בגין אכיפה בדרנית, כיוון שלטענתם ישנם גורמים בשירות המזון שהמאשימה בחרה שלא להגיש נגדם כתב אישום. בהקשר זה הפנו הסניגורים בעיקר להודעותיו במשטרה של מנהל שירות המזון, מר אלי גורדון, שהוגשו בהסכמה.

במקרה דנן יש לדחות את הטענות לאכיפה בדרנית ולהגנה מן הצדק ממספר טעמים:

ראשית ובעיקר, ההגנה לא הניחה תשתית ראיתית לביסוס טענתה;

שנית, אלי גורדון כלל לא היה חשוד בעבירות שוחד או הפרת אמונים, אלא נחקר באזהרה אך בחשד לעבירה של שיבוש מהלכי משפט;

שלישית, ככלל, כדי שתתקבל טענת אכיפה בדרנית, מוטל על כתפי הנאשם נטל כפול, אם כי על פי מאזן ההסתברויות ולא מעבר לספק סביר: "**לשם העלאת טענה בדבר 'הגנה מן הצדק', הנשענת על טענה לאכיפה בדרנית, יהיה על הטוען להראות, בראש ובראשונה כי מדובר בהבחנה בין מי שהדמיון ביניהם רלוונטי לעניין, במובן זה שהוא מצדיק התייחסות דומה בשאלת הגשתו של כתב אישום. בשלב השני יהא על הטוען להראות כי בבסיס ההבחנה ניצב מניע פסול, בין אם בדמות שרירותיות, התחשבות בשיקולים שאינם מן העניין, או חלילה שקילת שיקולים שאינם ראויים**" [ע"פ 3215/07 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקאות 36-37 (4.8.2008). ראו גם והשוו: ע"פ 3667/13 חטיב נ' מדינת ישראל, בפסקה 29 (14.10.2014); ע"פ 8568/14 אבו גאבר נ' מדינת ישראל, בפסקה ל"ב (19.5.2015); ע"פ 1551/15 שולי

נ' מדינת ישראל (6.9.2016); ע"פ 8027/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקאות 97-98, 112-114
(27.5.2018); עניין בלטי, בפסקה 38; רע"פ 5861/19 חרפק נ' מדינת ישראל (2.1.2020); ע"פ 6339/19
בלאוה נ' מדינת ישראל (15.1.2020)].

במקרה דנן קיים הבדל מהותי בין עניינם של הנאשמים ובין עניינו של גורדון; וההגנה לא עמדה בנטל
המוטל עליה, כמצוין לעיל.

סוף דבר

66. סוף דבר, אני מטיל בזה על כל אחד מהנאשמים את העונשים הכוללים הבאים:

על נאשמת 2:

א. 12 חודשי מאסר בפועל;

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר עבירה של לקיחת
שוחד;

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שנתיים מיום השחרור מהמאסר עבירה של מרמה והפרת
אמונים;

ד. קנס בסך 25,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים או 60 ימי מאסר תמורתו.

על נאשם 3:

א. 18 חודשי מאסר בפועל;

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה של לקיחת שוחד;

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך שנתיים מיום השחרור מהמאסר עבירה של מרמה והפרת אמונים;

ד. קנס בסך 70,000 ₪, שישולם תוך 150 ימים או 100 ימי מאסר תמורתו.

על נאשמת 4:

א. 15 חודשי מאסר בפועל;

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר עבירה של
לקיחת שוחד;

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שנתיים מיום השחרור מהמאסר עבירה של מרמה
והפרת אמונים;

ד. קנס בסך 25,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים או 60 ימי מאסר תמורתו.

על נאשמת 5:

א. **12 חודשי מאסר בפועל;**

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר עבירה של לקיחת שוחד;

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שנתיים מיום השחרור מהמאסר עבירה של מרמה והפרת אמונים;

ד. קנס בסך 40,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים או 75 ימי מאסר תמורתו.

על נאשמת 6:

א. **12 חודשי מאסר בפועל;**

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר עבירה של לקיחת שוחד;

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שנתיים מיום השחרור מהמאסר עבירה של מרמה והפרת אמונים;

ד. קנס בסך 15,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים או 45 ימי מאסר תמורתו.

על נאשמת 7:

א. **4 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות,** בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה על עבודות השירות;

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא תעבור תוך שנתיים עבירה של מרמה והפרת אמונים;

ג. קנס בסך 3,000 ₪, שישולם תוך 90 ימים או 15 ימי מאסר תמורתו.

לגבי **נאשמים 2-6 ינוכו** מתקופת המאסר בפועל שהושתה על כל אחד מהם, **הימים** שבהם **שהו במעצר מאחורי סורג וברית, ככל** שהיו נתונים במעצר.

נאשמים 2-6 יחלו לרצות את עונש המאסר בפועל ביום 13.4.21; ועל הנאשמות להתייצב במועד זה עד השעה 08.30 ב-נווה תרצה, ואילו על הנאשם להתייצב במועד זה עד אותה שעה בכלא איילון, אלא אם כן יורה שב"ס מבעוד מועד על מקום התייצבות אחר לריצוי המאסר.

נאשמת 7 תחל לרצות את עבודות השירות ביום 10.3.21, כהמלצת הממונה על עבודות השירות, ועליה להתייצב במועד זה עד השעה 08.30 במשרדי הממונה ברמלה.

עותק גזר הדין יועבר לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום

ניתן היום, ד' אדר תשפ"א, 16 פברואר 2021, במעמד הצדדים.

מרדכי לוי, שופט